

Täysistunto

Tiistai 24.3.2020 klo 14.03—23.10

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 25/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu

21.18 **Työministeri Tuula Haatainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus päätti tänään kello 16 alkaneessa istunnossa uudesta toimenpiteestä koronaviruksen leviämisen hidastamiseksi. Tämä virus on uusi, eikä ihmiskunnalla ole vastustuskykyä nyt tällaista virusta vastaan. Tähän ei ole olemassa myöskään rokotetta, niin kuin tiedämme, ainakaan vielä, eikä spesifiä lääkettä. Ja tiedämme myös, että tämä tauti tarttuu pisaratartuntana lähikontaktissa ihmisten välillä. Näin ollen tärkein keino välttää taudin leviämistä on lähikontaktien välttäminen ihmisten kesken. Me tiedämme myös, että tämä tartunta voi tapahtua jo ennen kuin oireet alkavat. Valtaosa tartunnoista kuitenkin tapahtuu vasta oireiden puhjettua.

Näin ollen THL:n ja laajan asiantuntijajoukon, tutkijajoukon, tiedon pohjalta STM:n kanssa on yhteistyössä nyt valmisteltu laki, jolla pyritään vähentämään ihmisten välisiä lähikontakteja, joissa tämä hyvin herkästi tarttuva tauti leviää. Tästä syystä hallitus esittää, että kaiken ravintolatoiminnan osalta ravintolatoimijoiden on lopetettava tuotteiden tarjoaminen asiakkaille ravintolan tiloissa. Tämä koskee nyt kaikkia kahviloita, pubeja, yökerhoja ja ruokaravintoloita. Kuitenkin tuotteiden ulosmyynti olisi sallittua, kuten nykyisinkin. Eli näin ollen käytännössä niissä sisätiloissa ja ulkona terasseilla ja lähiulkotiloissa ei myöskään saisi näitä tuotteita nauttia. Laki on määräaikainen ja voimassa toukokuun loppuun saakka. Mikäli sitten tämä tilanne muuttuisi yhtäkkiä merkittävästi paremmaksi, niin hallituksella on valmius myös purkaa tätä rajoitusta aiemmin.

Käytännössä siis ravintolatiloihin ei — ei sisätiloissa eikä ulkoterrasseilla eikä muissa ulkotiloissa — saa tarjota eikä nauttia ruokia eikä juomia. Myöskään itsepalveluna ostettuja tuotteita ei saa jäädä nauttimaan näihin ravintolan tiloihin. Ulosmyynti on mahdollista suoraan asiakkaalle sekä ruokalahettilpalvelujen tai toimituspalvelujen kautta, kuten nykyin. Työpaikkojen henkilöstöruokalat samoin kuin koulujen, päiväkotien, sairaaloiden tai esimerkiksi vanhusten hoivakotien ja vanhainkotien ravintolat saisivat olla edelleenkin auki.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Ravitsemusliikkeiden aukiolon rajoittamislaki on tarkoitus nyt saada voimaan niin pian kuin mahdollista, eduskunnan vaatiman käsittelyajan puitteissa. Haluankin kiittää eduskuntaa ja puhemiesneuvostoa hyvin joustavasta asioidenkäsittelytavasta, kun olemme saaneet tämän jo heti tänään tänne lähetekeskusteluun, ja kiitän myös eduskuntaa siitä, että on valmiutta käsitellä asioita ripeästi eteenpäin.

On ajateltu, että tämän lain voimassaolon määräaikaisuus on yhteneväinen hallituksen 12.3. tekemän suosituksen kanssa, jolla siis suositeltiin, että kaikki yli 500 hengen yleisötilaisuudet on peruttu toukokuun loppuun saakka.

Näillä sanoilla asia on esitelty. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Huomasin, että edustaja Kärnän puheenvuoropyyntö oli ensin tässä, mutta se oli poistunut. Mutta luotetaan siihen, että siinä oli joku tekninen vahinko. — Eli edustaja Kärnä.

21.23 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia, ja kiitos ministerille esittelystä. Kiitoksia myös koko hallitukselle ja myös oppositiolle siitä, että tämä tärkeä ja kova rajoittamistoimi ollaan nyt tekemässä. Samassa yhteydessä haluan kiittää myös niitä matkailu- ja ravintola-alan yrittäjiä, jotka ovat omaehtoisesti jo sulkeneet liiketoimintaansa koronaviruksen leviämisen ehkäisemiseksi.

Olen kuitenkin kiistatta huolissani siitä, että tämä on todella kova taloudellinen päätös. Me puhumme 5,3 miljardin euron liiketoiminnasta vuositasolla ja noin 50 000 työpaikasta, ja erityisesti pk-sektorin yrittäjät tulevat olemaan todella kovissa vaikeuksissa tämän päätöksen jälkeen. Me tarvitsemme heille nyt voimakkaita tukitoimia. Olen iloinen siitä, että hallituksen esitys ei rajoita ulosmyyntitoimintaa, joka on tällä hetkellä mahdollista myös maksimissaan 5,5-prosenttisten alkoholijuomien osalta. Olen kuitenkin huolissani siitä, että ainoastaan noin 300 yrityksellä meidän 8 400 ravintolasta on tällainen ulosmyyntilupa, ja toivoisin hallituksen harkitsevan sitä, että tämä lupa nyt tämän lainsäädännön myötä myönnettäisiin aidosti kaikille, että siinä yhteydessä, kun ihminen käy noutamassa itselleen ruokaa, hänen olisi mahdollista saada mukaan myös vähintäänkin näitä 5,5-prosenttisiä alkoholijuomia.

Itse asiassa toivoisin harkittavaksi myös sitä, mihin totta kai tarvitaan sitten alkoholilainsäädännön muutos, että me voisimme myydä ulos ravintoloista ja mahdollisesti myös kotiinkuljettaa esimerkiksi alle 15 prosentin alkoholijuomia. Tässä kannustan ottamaan mallia esimerkiksi Australiasta, joka teki tällaisen ratkaisun. Australiassa asiakkaat voivat nyt ostaa noutomyynnissä tai tilata myös kotiin näitä hivenen vahvempia juomia, koska meidän on tunnustettava se fakta, että ravintolatoiminnassa suuri osa katteesta otetaan näistä alkoholijuomista. Ja itse asiassa pohdiskelen näin henkilökohtaisena kannanottona sitä, että olisin vaikka valmis siihen, että me pistämme Alkon myymälät kiinni ja pistämme nämä yksityiset ravintolat myymään sitä alkoholia kansalaisille, koska tässä tilanteessa katson, että meidän ei tule suojella valtion monopolia, vaan meidän täytyy ennen kaikkea yhdessä suojella meidän yksityisiä yrittäjiä, meidän pk-sektoria ja varmistaa, että meillä on ravintolatoimintaa tässä maassa myös tämän koronaviruksen jälkeen.

21.26 Pekka Aittakumpu kesk: Arvoisa puhemies! Tänään kuulimme ja keskustelimme lisätalousarvion yhteydessä hallituksen toimista, joita tehdään yritysten tilanteen helpottamiseksi. Tänään valtiovarainministeri Kulmuni kommentoi tuoreltaan tätä ravintoloiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

sulkemista ja totesi, että päätös on rankka mutta tehty ihmisten terveyden hyväksi. Hän myös totesi, että yritykset tulevat tarvitsemaan jo kerrottujen toimien lisäksi runsaasti lisää tukea ja että asia valmistellaan ripeästi. Tämä on nyt todella tärkeää, ja uskon, että tälle tulee eduskunnan täysi tuki. Huoli yrittäjien toimeentulosta ja maamme talouden kestävyydestä on meidän kaikkien yhteinen, ja olemme nyt tekemässä todella poikkeuksellisia, todella poikkeuksellisia toimia ihmisten terveyden ja turvallisuuden vuoksi.

Arvoisa puhemies! Kun kyse on ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin vuoksi tehtävistä toimista, niin kansalaisiltakin on tullut laaja tuki näille toimille. Tätä ravintoloiden sulkemista ovat myös monet ravintolat itse toivoneet, ja moni ravintola on jo laittanut niin sanotusti lapun luukulle. Esimerkiksi omassa kotikaupungissani Oulussa näitä lappuja on ilmestynyt. Siellä on ruokaravintoloita, yökerhoja, kahviloita, baareja laitettu jo kiinni, ja monen ravintoloitsijan viesti on ollut se, että kun tällainen määräys sulkemisesta tulisi valtion taholta, niin heillä mahdollisesti olisi sitten esimerkiksi vakuutuksen kautta mahdollisuudet saada korvauksia.

Tämä hallituksen esitys mahdollistaisi tuotteiden niin sanotun ulosmyynnin, ja tässä esityksessä todetaan, että tämä hyödyttää esimerkiksi ruokalahettilpalveluja tarjoavia toiminnanharjoittajia, joiden palvelujen kysyntä kasvaa. Nyt minunkin mielestäni on aivan erityisen tärkeää pohtia, onko meillä mahdollisuuksia tehdä sellaisia nopeita toimia näille ravintoloille, jotta he voivat kehittää toimintaansa erityisesti tämän ulosmyynnin suhteen.

Tuosta alkoholin myynnistä yleensä olen edustaja Kärnän kanssa hyvin samaa mieltä, mutta nyt kun on kyse ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin vuoksi tehtävistä toimista, niin tällainen alkoholin myynnin rajoitusten purkaminen olisi mielestäni täydellisessä ristiriidassa itse asian kanssa enkä sitä kannata.

Tässä hallituksen esityksessä on paljon hyvää, ja nyt toivon, että myös saadaan ripeästi liikkeelle näiden yritysten toiminnan turvaaminen.

Tässä esityksessä todetaan myös nämä henkilöstöravintolat, jotka ministeri myös toi esille. Haluaisinkin kysyä ministeriltä: onko nyt tulossa sellaisia ohjeistuksia tai määräyksiä, jotka varmistavat sitä, että myöskin siellä henkilöstöravintoloissa — kouluissa, vanhainkodeissa, vankiloissa ja muualla — pidetään ne turvavälit ja vältetään sellaisia isompia kokoontumisia, jotta sielläkin vältetään näiden tartuntojen leviäminen mahdollisimman hyvin?

Toivon, että asia etenee ripeästi.

21.29 Atte Harjanne vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on perusteltu. Kuten perustelutekstissä lukee, niin juuri ravintoloissa ihmisten välinen kanssakäyminen on niin tiivistä, että pisaratartunta on hyvin mahdollinen. Tartuttavuuteen ja tähän R0-arvoon täytyy puuttua, jotta terveydenhuolto kestää koronasta kasvavan kuorman, ja tämä esitys on siinänsä linjassa aiemmin esitettyjen toimien kanssa tällaisen systemaattisen taudin rajoittamisen suhteen.

Mahdollisuus noutomyyntiin ja henkilöstöravintolojen ja vastaavien auki pitämiseen on hyvä esimerkki lainsäädännöstä, jossa fiksusti etsitään se tasapaino rajoitusten ja toiminnan jatkuvuuden välillä. Kuitenkin tämä on valtavan kova isku tälle alalle, ja vaikka osin iskuun vastataan niillä toimin, mitä ylipäänsä on nyt esitetty jo aikaisemmin yrittäjien ja yritysten tukemiseen, niin on selvää, että juuri tämä ala on sen tyyppinen, että tähän kohdistuva erityisrajoite, hyvin perusteltu sellainen, ja alan rakenne tarkoittavat sitä, että isku on hyvin kova.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Epidemian realiteetit kuitenkin määrittävät nyt ne tarvittavat toimenpiteet, ja tämä, kuten sanottu, on perusteltu esitys. Mutta silti on hyvä huomioda, että vaadittavien toimien vaikutusta niistä kärsiville aloille on syytä kohtuullistaa niin paljon kuin mahdollista ilman, että se epidemian torjunta siitä kärsii, ja tässä tapauksessa lienee paikallaan tarkastella, kuten edustaja Kärnä sanoi, esimerkiksi juomien ulosmyynnin sääntelyn ja käytäntöjen lieventämistä.

Yleisesti on tärkeä seurata tämän esityksen vaikutuksia ja sitä, miten ala siihen vastaa, miten ihmisten käyttäytyminen muuttuu näin, ja sitten olla valmiudessa löytää niitä tapoja, löytää ne mekanismit ja hyvät käytännöt siihen, että me saamme tämän epidemian taittumaan mutta että sen iskun, joka tästä seuraa elinkeinoelämälle, yrityksille ja ihmisten toimeentulolle, yli voidaan sillata niin hyvin kuin mahdollista.

21.31 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Tahdon kiittää hallitusta, että vihdoinkin vihdoinkin annatte baareille ja ravintoloille määräyksen lopettaa tarjoilun sisä- ja ulkotiloissaan. Mutta on aivan anteeksiantamaton, että te olette antaneet yrittäjien roikkua löysässä hirressä näin pitkään. On aivan poikkeuksellista, että yrittäjät ovat itse vaatineet omien kuppiloidensa sulkemista asiakkailta, kun hallitus ei ole ollut tätä valmis tekemään.

Asiakasvirrat ovat romahtaneet, mutta yrittäjät ovat joutuneet luovimaan mahdottomassa tilanteessa, kun ovia ei ole kannattanut sulkea toivottujen vakuutuskorvausten menettämisen pelossa. Esimerkiksi meillä Oulussa eräs baari kirjoitti jo viime viikolla sivullaan: ”Toivomme hallituksen linjaavan selkeästi, mitä ravintoloiden tulee tehdä tässä tilanteessa. He ovat pyytäneet, että ei-välttämättömät yksityiset toimijat sulkisivat liiketilansa, ja tottelemme tätä pyyntöä, mutta tarvitsemme valtionjohdolta määräyksiä ja apuja, jotta voimme joskus sitten tilanteen mentyä ohi avata ovet. Tämänhetkinen tilanne, jossa vastuun kantavat yksityiset yritykset ajamalla itsensä vapaaehtoisesti konkurssiin, on käsittämätön.” Tai toinen hyvin legendaarinen kantapaikka, joka julkaisi antimainokseksi nimeämänsä päivituksen, kirjoitti näin: ”Miksi emme itse sulje ovia? Mikäli suljemme baarimme itse, emme saa vakuutusyhtiöltä mahdollista keskeytysvakuutusta, ja tämä suistaisi meidät vakaviin taloudellisiin ongelmiin. Pidämme siis erittäin vastentahtoisesti baarimme avoinna ja toivomme, että suojelisitte itseänne ja läheisiänne.”

Arvoisa puhemies! Jätin baarien sulkemisesta toimenpidealoitteen ja löysin itseni kansanedustajana lopulta siitä tilanteesta, että olin kuvaamassa valistusvideota ihmisille baarien välttämiseksi, kun enää mitään muuta päättäjänä ei voinut tehdä. Tuon videon on ehtinyt nähdä 800 000 suomalaista tähän päivään mennessä, kun on odotettu, että hallitus lopettaisi jähkailun.

Nyt on niin, että hallitus ei vain voi enää jatkaa tällä samalla mentaliteetillä eteenpäin: että ensin vähätellään oppositiota, kun se ehdottaa kovempia toimia väestön suojaamiseksi, ja sen jälkeen hallitus kuitenkin päätyy juuri näihin toimenpiteisiin, mutta myöhässä, ja syyttää kaiken lisäksi jälkiviisaudesta. Tällainen politikointi on jätettävä taakse. Me oppositiona nimenomaan tuemme teitä, kunhan vain menette toimissanne ripeästi eteenpäin, koska esimerkit maailmalta osoittavat, että suurin vaikuttavuus toimilla on, kun ne tehdään rohkeasti ajoissa.

Nyt kun baarit saadaan kiinni, yrittäjät todella tarvitsevat nopeasti kaiken tuen, ja seuraavien suojaustoimenpiteiden osalta, kuten esimerkiksi ulkonaliikkumiskiellon osalta, hallitus ei voi enää edetä myöhässä ja liian pienillä toimilla, sillä muuten se vaarantaa ter-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

veydenhuoltojärjestelmän, jonka piirissä ollaan oltu jo muutenkin siinä tilanteessa, että kertakäyttöisiä suojia on jouduttu alkaa pesemään. — Kiitos.

21.35 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Meille on tänne nyt nopeasti tullut esille majoitus- ja ravitsemustoimintaa koskeva väliaikainen muuttamisesitys, ja oli varmasti ennakoitavissa, että näin tapahtuu. Tietenkin on hyvä, että se on meillä täällä ja se on kiireellisenä tähän nyt otettu. Huomenna jatkuu sitten valiokunnissa. Siellä on talousvaliokunta, ja sitten myöskin perustuslakivaliokunta katsoo tätä.

Minä kiinnitän huomiota siihen, että tässä siis mahdollistetaan ulosmyynti, mikä minun mielestäni on erinomaisen hyvä asia. Sitten täällä kuitenkin sanotaan vielä näin: ”Pykälän 3 momentissa rajattaisiin sulkemisen ulkopuolelle lain 1 §:n 3 momentissa tarkoitetut henkilöstöravintolat. Mainittu säännös kattaa yhteisön, säätiön tai laitoksen omalle henkilökunnalle tai muulle rajoitetulle henkilöpiirille tarkoitetun ruoan ja juoman tarjoamisen. Momentissa tarkoitetut yhteisöt ja säätiöt voivat olla yksityisoikeudellisia tai julkisoikeudellisia. Käytännössä säännös tarkoittaisi, että esimerkiksi vanhainkodit, sairaalat mukaan lukien esimerkiksi mielisairaalat ja vammaisten hoitoon tarkoitetut yksiköt, varuskunnat, vankilat, päiväkodit ja koulut sekä teollisuuslaitosten henkilöstöravintolat voisivat jatkossa olla avoinna.” Tässä minä kiinnitän huomiota siihen, että näissä, jotka jäävät nyt auki, on mahdollisuus myös massatapaamiseen, ja nyt pitää todella tarkkaan sekä tässä ulosmyyntiasiaassa että tässä, että jätetään jotkut auki — minä siis kannatan tätä esitystä, siitä ei ole kahta kysymystä — on nyt kyllä tultava nopeasti säännöt, mitä saa tehdä ja mitä ei saa tehdä. Minä tekisin ehdottomasti niin, että kun te huomenna lähdette tätä käsittelemään, niin ottakaa asiakassilmäläsit, yrittäjyysilmäläsit ja terveyssilmäläsit päähän ja näistä kaikista näkökulmista katsotte tätä. Sitten, soittakaa jo nyt illalla Ruokavirastoon, että se alkaa tehdä näitä sääntöjä, että meillä on huomenna säännöt, mitä saa tehdä ja mitä ei saa tehdä. Nimitäin se on taas yhtä hädellisiä se loppuviikko, jos meillä ei ole selvät säännöt näihin, että mitä pitää tehdä. Tämä on vain ihan sellainen nöyrä toivomus ja ehdotus. Ja kun meillä on valtavasti porukkaa kyllä tätä tekemään ja esimerkiksi Seinäjoella on hyvä Ruokavirasto, niin sinne vain heti kilautatte kaverille, että nyt rupeatte tekemään näitä sääntöjä. Me nimitäin tarvitsemme nämä.

Täällä on tullut hyviä esimerkkejä. En ota kantaa tähän ulosmyyntiin, että mitä saa myydä ja mitä ei, mutta kaikki pitää nyt katsoa tarkasti. Meidän pitää huomioida asiakas, meidän huomioida yrittäjä ja ennen kaikkea terveys.

21.37 Janne Sankelo kok: Arvoisa puhemies! Kun tauti on kova, niin rohdotkin pitää olla kunnossa. Pitää tietysti olla tarkkana, että asiat ovat tasapainossa. Tämä toimenpide, jota esitetään, on tuttu kyllä Keski-Euroopan maista, eli tässä asiassa me seuraamme nyt muita maita. Toivottavasti tämä tehdään nyt riittävän ajoissa, asiakkaat nimittäin ovat kyllä ravintoloista kaikonneet jo omin päin.

Itse asiassa pari asiaa, jotka tähän liittyy, jotka haluan tässä myös varmistaa kysymyksellä: Kun ravitsemusliikkeet nyt suljettaisiin 31.5. asti, ja toisaalta meillä on nämä valmiuslain asetukset voimassa nyt 13.4. asti, niin jotenkin tuntuu, että näissä olisi kannattanut mennä jotenkin niin kuin yhtä jalkaa. Tässähän oli perusteena, ministerikin kertoi, että 500 hengen tilaisuudet on peruttu sinne 31.5. asti, mutta nyt puhutaan jo taas sitten kokoluokaltaan ihan toisenlaisesta ulottuvuudesta. Eli haluaisin varmistaa sen, että ajateltiin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

sitä, että tätä valmiuslakia ja tämäntyyppisiä kokoontumisrajoituksia sitten vietäisiin käsi kädessä?

Joka tapauksessa riskihän tässä on se, miten ravintoloitsijoita tuetaan tässä tilanteessa. Jätetäänkö yrittäjät yksin kantamaan nyt vastuuta? Tämä tarkoittaa sitä, että meidän täytyy nyt siihen aikaisempaankin keskusteluun viitaten löytää ratkaisua nyt näistä Business Finlandista ynnä muista kokonaisuuksista, joilla me saamme semmoisia rahoitusruiskeita siihen akuuttiin kassakriisiin, joka tästä väistämättä syntyy.

Vielä se asia, mikä on ilman muuta huomioitava sitten ruoan ja juoman ulosmyynnissä, niin kyllähän tätä pitää seurata myös se byrokratian tehokas poistaminen, eli että nyt pitää antaa sitten mahdollisuudet näille toimijoille toimia sellaisessa ympäristössä, että ruoka ja juoma voivat kuitenkin lähteä kansalaisten tavoitettavaksi.

Yksi asia vielä: Tässä hallituksen esityksen perusteluissa puhutaan siitä, tätä on pohdittu, että olisiko tämä ollut mahdollista tehdä alueellisesti jollakin tavalla, kun totuus on kuitenkin se, että tällä hetkellä osa Suomea on suhteellisen virusvapaata aluetta. Näin se on. Pitää aina miettiä näitä kokonaisuuksia tosiaan, että mitenkä näitä rohtoja käytetään, niin kysyn myös sen, että olisiko tässä hallituksen mielestä ollut mahdollisuus rakentaa jonkinmoista alueellista porrastusta?

21.41 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Voimme kyllä olla tyytyväisiä siihen, että näissä poikkeusoloissa ja tilanteiden nopeasti muuttuessa hallitus pystyy tekemään nopeasti esityksiä. Ja vaikka edustaja Tynkkynen tuossa hieman kritisoi, niin haluan kuitenkin muistuttaa, että me kaikki kannamme yhdessä huolta tästä tilanteesta ja ravitsemusliikkeiden yrittäjien tilanteesta.

Minusta on tärkeää ja pääasia, että me olemme tänä iltana nyt nopeasti tekemässä päätöksiä sen suhteen, että me saamme tämän tilanteen nopeasti hallintaan. Kyllä minä toivoisin, arvoisa puhemies ja hyvät kollegat, myös sitä, että niin tästä salista kuin myös koko kansakunnasta löytyisi yhteinen konsensus, sitä, että kun on tämmöinen tiukka tilanne, poikkeusolot, päällä, niin löytyisi semmoinen konsensus, että yhdessä pienenä ketteränä kansakuntana me voittaisimme tämän koronaviruksen, ja juurikin näitä toimenpiteitä nyt pitää nopeasti tehdä. Niin kuin tuossa arvoisa ministerikin toi esille, että tämä virus leviää pääasiassa pisaratartuntana, siis ihmisten välillä, ja tartunnan saanut saattaa levittää virusta ennen oireiden alkamista, ja juuri näissä baareissahan tämä virus leviää. On nyt todellakin hyvä asia, että me saamme tämän tilanteen hallintaan tällä nopealla esityksellä, että ravitsemusliikkeet suljetaan asiakkailta, tuotteiden ulosmyynti asiakkaille ravitsemusliikkeiden tiloista olisi kuitenkin sallittu.

Arvoisa puhemies! Haluan esittää asianomaiselle ministerille kysymyksen tästä ulosmyynnistä suoraan asiakkaalle. Edustaja Kärnä toi esille, että kun on yli 8 000 ravitsemusliikealan yrittäjää tässä maassa, niin 300 yrittäjällä olisi lupa myydä näitä tuotteita ulos. Kysynkin, että miten heillä, joilla tätä lupaa ei ole — tuleeko tässä sitten tämä keskeyttämismisvakuutus voimaan, että yrittäjät saavat ahdinkoon hieman tukea?

21.43 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Paaterolle selkeästä esittelystä. [Puhemies: Haataiselle!] — Haataiselle, korjaan. [Naurua] Näin illalla suotakoon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Tämän arvaamattoman taudin selättämisessä tarvitaan ripeitä ja voimakkaita toimia. Tämä vahva ratkaisu tuo toki mukanaan vaikeuksia yrityksille, joita tulee sitten tukea erilaisin toimin kriisin yli.

Valtioneuvosto haluaa muuttaa siis väliaikaisesti majoitus- ja ravitsemustoiminnasta annettua lakia niin nopeasti kuin mahdollista. Moni yrittäjä on jo laittanut lapun ravintolansa luukulle. He ovat halunneet ottaa huomioon sen tosiasian, että tartunta voi tapahtua aivan kuin vahingossa ennen kuin oireet edes alkavat. Toki valtaosa tartunnoista tapahtuu oireiden jo alettua. Tällä lakimuutoksella pyritään vähentämään ihmisten välisiä kontakteja, että saadaan vakava tilanne hallintaan. On hyvä, että tuotteita voi edelleen myydä ulos, kuten nykyisinkin, suoraan asiakkaalle tai välityksen kautta. Moni haluaa ostaa esimerkiksi ruokaa kotiinsa, kunhan kuljetus saadaan toimimaan.

Lakimuutos lähtee nyt perustuslailliseenkin arvioon. Perustuslaki turvaa jokaiselle oikeuden hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Ravitsemusliikkeiden aukiolon rajoittaminen merkitsee puuttumista perustuslain 18 §:ssä turvattuun elinkeinovapauteen. Esitys vaikuttaa myös perustuslain 15 §:ssä turvattuun elinkeinovapauteen. Toisessa vaakakupissa on väestön terveyden suojeleminen ja terveydenhuoltojärjestelmän toimintakyvyn säilyttäminen näissä oloissa. Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus elämään ja välttämättömään huolenpitoon. Julkisella vallalla on velvollisuus turvata riittävät terveyspalvelut ja edistää väestön terveyttä.

Arvoisa puhemies! Monien perheiden ongelmat voivat kasvaa poikkeavissa oloissa. Jotta jokainen lapsi on turvassa, jotta lapset eivät kotona opiskellessaan joudu väkivallan ja alkoholisten johtuvien vaikeuksien uhreiksi, en kannata alkoholin myynnin helpottamista ravintoloiden ulkopuolelle. Tuetaan yrityksiä muilla keinoilla. Sen sijaan pidän tärkeänä sitä, että perheet saavat monipuolista ja monialaista tukea, että ne selviävät poikkeavassa arjessa eteenpäin.

21.46 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Mielestäni tämä hallituksen esitys on pääosin perusteltu. Koronavirus on levinnyt nopeasti epidemiaksi, ja sairastuneita on Suomessakin jo lähes 800 henkeä. Mielestäni on täysin ymmärrettävää ja perusteltua, että näitä lisärajoituksia tässä kohtaa tehdään.

Tämä esitys määrää ravintolat, yökerhot, kuppilat ja kahvilat sulkemaan ovensa nyt määräajaksi. Tuotteiden ulosmyynti on silti edelleen mahdollista. Tiedämme sen, että jo tähän mennessä monet ravintoloitsijat, kuppilanpitäjät ovat oma-aloitteisesti rajoittaneet omaa toimintaansa itse, koska tähän mennessä selkeitä ohjeita tai määräyksiä siitä, miten heidän tulisi toimia, ei hallituksen toimesta ole heille annettu. Pidän kuitenkin tärkeänä ja hyvänä, että nyt nämä selkeät määräykset annetaan.

Arvoisa puhemies! Täällä on paljon käyty keskustelua yrittäjien kesken myös siitä, miten tämä esitys nyt on tehty. Sain juuri viestin eräältä yrittäjältä, joka totesi, että tällä tapaa toteutettuna tämä esitys ei tuo heille juurikaan apua, sillä tämä ei myöskään tarjoa sitä tukea tuolta vakuutusten kautta. Siteeraan lyhyesti: ”Vahinkojen korvattavuuden edellytyksenä on, että Suomen viranomainen on antanut tartunta-, eläintauti- tai elintarvikelakiin perustuvan velvoittavan ja välittömästi vakuutettuun liiketoimintaan liittyvän määräyksen tartunta- tai eläintautien vastustamiseksi. Yleinen viranomaisen määräys liikkumisen rajoittamiseksi tai asiakkaiden määrän väheneminen koronaviruksen aiheuttaman pelon vuoksi ei ole korvattavaa.” Näin ollen siis olemme tilanteessa, että edes nämä yrittäjät, joilla on nyt laajat keskeyttämisvakuutukset, eivät tule saamaan sieltä tukea.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Haluaisin kysyä ministeriltä nyt ensinnäkin: miten hallitus päätyi valmistelemaan esityksen tähän lainsäädäntöön eikä esimerkiksi niin, että nämä säädökset olisi tuotu tartuntatautilain yhteyteen, jolloin se tilanne olisi sitten mahdollisesti ollut toinen?

Herra puhemies! Haluan myös todeta sen, että on tärkeää, että näitä rajoituksia nyt saadaan aikaiseksi, mutta se, mikä tässä jää huomiotta, on se, että meidän koko ravintola- ja majoitustoimiala on syvän kriisin keskellä. Jos emme tee nyt määrätietoisia toimia, tue yrittäjiä, niin meillä on keväällä edessä laaja kriisi alalla ja paljon konkursseja.

Näin ollen kysyisin ministeriltä myös siitä, minkälaisia suoria toimia hallitus on valmistelemassa ravintola-alan yrittäjien tukemiseksi, sillä pelkästään se, että tarjotaan mahdollisuutta saada lainarahoitusta tai järjestellä lainoja uudestaan, ei tosiasiaassa auta valtaosaa alan yrittäjästä. He eivät joko saa enempää lainaa, tai sitten se tilanne on jo niin haastava muilta osin, että tarvittaisiin pikemminkin muunlaisia toimia, kuten esimerkiksi vastaantuloa verotuksessa tai työnantajamaksujen kompensointia siltä osin, kun heillä on vielä työntekijöitä töissä. Elikkä toivoisin, että ministeri myös avaa sitten sitä, mitä ylipäänsä ollaan tekemässä suorilta toimin.

Se, mitä täällä edustaja Kärnä pohti tuotteiden ulosmyyntioikeuden osalta, kuulostaa minusta oikeinkin perustellulta. On varmasti näin, että se ei tätä alan kriisiä ratkaise, mutta yhtenä konkreettisena toimenä näkisin, että hallituksen kannattaisi nyt pikaisesti käydä tästä asiasta neuvonpitoa ja tuoda myös sitten eduskunnan käsittelyyn ne säännökset, jotka tätä asiaa myös helpottaisivat.

21.51 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Haluaisin uskoa, että suurin osa suomalaisista on ottanut tosissaan ohjeet ylimääräisten kontaktien vähentämisestä omassa arjessa. Jokainen on pohtinut itselleen välttämättömiä palveluita, siirtynyt mahdollisuuksien mukaan etätöihin, ottanut lapset kotiin etäopetukseen, välttänyt iäkkäiden sukulaisten tapaamista ja niin edelleen. Kun tiedot koronavirustartuntojen määrän kasvusta ja tartuntaennusteet ovat päivittyneet, on hallitukselle käynyt selväksi, että tehdyt toimet eivät valitettavasti vieläkään ole riittäviä. Paikat, joihin ihmisiä kokoontuu, ovat riski tartuntojen levittämiseen ja saamiseen.

Meille nyt saapuneessa lakiesityksessä ehdotetaan ravitsemusliikkeiden aukiolojen rajoittamista. Ravitsemusliikkeet olisi pidettävä suljettuna asiakkailta, mutta liikkeistä voisi myydä ulos niin kutsuttuja take away -annoksia. Tämä on hyvä rajausta, sillä se mahdollistaa ainakin osan ravintoloista toiminnan jatkumisen ja ylläpitää ruoan saatavuutta. Samoin lain ulkopuolelle jäisivät henkilöstöravintolat, joita ovat esimerkiksi päiväkotien, koulujen, sairaaloiden ja vankiloiden ruokalaitokset. Myös tämä on mielestäni hyvä linjaus työpaikalla läsnä olevien työolosuhteiden ylläpitämiseksi.

Rajoitus kuitenkin vaikeuttaa ravintoloiden taloudellista asemaa jo ennestään vaikeassa tilanteessa, ja haluan kysyä: onko suunniteltu uusia korvauksia yritysten tulonmenetyksiin? Perustelumuistiossa todetaan, että vakuutus- ja vuokraehtojen kannalta lainmuutos voinee yrittäjän näkökulmasta mahdollistaa korvauksia tai vuokrahelpotuksia nykytilanetta paremmin. Tähänkin liittyen kysymys: voiko tämä muuten kannatettava ulosmyyntimahdollisuus tuoda tähän kuitenkin hankaluuksia?

Ravintola-ala työllistää noin 50 000 henkilöä. Tämän päälle on vielä paljon vuokratyövoimaa. Päätös varmasti lisää lomautuksia ja irtisanomisia. Työlainsäädäntöön sovitut joustot tulevat siis tarpeeseen: työttömyysturvan omavastuupäivän poisto, takaisinottovelvoitteen pidentäminen, työntekijän oikeus purkaa myös määräaikainen työsopimus lomau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

tustilanteessa ja niin edelleen. Tarpeelliseksi käyvät myös työttömyysetuuden maksatusten sujuvoittaminen ja työttömyyskassojen taloudellinen tukeminen.

Esitys on merkitty kestäväksi 31.5.2020 asti, mikä on tällä hetkellä päätettyä valmiuslain aikaa pidempi jakso. Valitettavasti arviot epidemia-ajan kestosta yhä useammin jatkuvat kesälle asti, ja joutunemme tähän todellisuuteen sopeutumaan monella eri sektorilla. Sitä lyhyemmäksi poikkeusaika kuitenkin jäänee, mitä paremmin rajoitukset toimivat. Omaan ajatteluuni kuuluu myös, että ennen liikkumista rajoitettavia toimenpiteitä on käytävä läpi muut keinot tartuntojen vähentämiseksi. Sellainen rajoitus meillä nyt on käsittelyssä, ja voin sitä tänä poikkeusaikana tukea.

21.54 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Tätä ravintoloiden sulkemisesitystä on täällä pyydetty ja jopa vaadittu yli hallitus- ja oppositiorajojen, ja ovatpa monet ravintola-alan yrittäjätkin itse sitä pyytäneet ja vaatineet kautta Suomen. Keskustelin juuri lappeenrantalaisen Lucky Monkeys -ravintolayrittäjän Tony Gilabertin kanssa, ja hekin ovat valmiita näihin talkoisiin mukaan. Tosin hän totesi, että jos ravintolat menevät kiinni, niin 3 000 litraa olutta joudutaan kaatamaan viemäriin, mikä on kyllä oma tragediansa sekini.

Arvoisa puhemies! On hyvä, että hallitus tarttuu määrätietoisesti toimeen tässä asiassa, mutta huonoa on nyt se, jos ravintola-alan yrittäjät, jotka haluavat kantaa vastuunsa tässä asiassa, joutuvat yksinomaan maksumiehiksi ja -naisiksi. Osalla varmasti on keskeytysvakuutus, ja se heitä auttaa, osalla se auttaa osittain, ja varmasti monella on niin, ettei tällaista keskeytysvakuutusta ole lainkaan. Kysymykseni hallitukselle on nyt: mikä on teidän suunnitelmanne, ja mitä te aiotte tehdä näiden ravintola-alan yrittäjien auttamiseksi taloudellisesti, jottei tämä rajoittamistoimien koko lasku kaadu heidän niskaansa?

Edelleen tämän asian jatkokäsittelyssä pyydän ja toivon, että valiokunnassa pyydetään asiantuntijaksi Matkailu- ja Ravintolapalvelut Mara ry:n edustaja kertomaan, miten he asiat kokevat, jotta varmasti alan tunnot tulevat siellä valiokunnassa selviksi ja meillekin tiedoksi tämän asian jatkokäsittelyssä.

21.56 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa herra puhemies! Voisiko sanoa: ”Oi aikoja, oi tapoja.” Tämä on toki looginen jatke yhä voimakkaammille toimenpiteille virusta vastaan, ja nämä on pakko tehdä, vaikka totta kai tekee kipeää. Toki on mainittava myös se, että käytännössä hyvin pitkälle myös asiakkaat ja yrityksetkin ovat jo aikaisemmin tehneet johtopäätöksiä ja ravintoloita, pubeja, yökerhoja on mennyt kiinni, mutta nyt linjaan tuli selvyys ja tällä mennään. Ratkaisussa totta kai, jos siitä haluaa myönteisiä puolia hakea, tämä ulosmyyntimahdollisuus on olemassa, ja toivoisin kaikin puolin, että ihmiset käyttäisivät tätä mahdollisuutta hyväkseen mahdollisten lähettien noutamana tai itse noudettuna, mikäli vain suinkin mahdollista.

On todella valitettavaa, että elämme tällaisia aikoja. Nyt jos koskaan on selvää, että tämä osittain lamauttaa, osittain lomauttaa suuren ja valtavan joukon ihmisiä. Siksi arvoon arvaamattomaan nousevatkin hallituksen toimet, jotka ovat jo paitsi käytössä niin osa myöskin vielä valmisteluissa. Kyllä totuus lienee tässäkin kohtaa se, että mikäli lisätoimia ei tule, niin suuri konkurssiaalto lienee väistämätön. Erilaisia keinoja varmasti on hyvä miettiä, esimerkiksi työnantajatukea, jossa apua annettaisiin esimerkiksi sosiaalivakuutusmaksuissa, kenties yrittäjätukea, valtionosuutta erilaisissa maksuissa tai yksinyrittäjätukea, esimerkiksi peruspäivärahan suuruista tuloutusta tietyn ajanjakson ajan. Keinoja piisaa kyllä, mutta enemmän on kyse siitä, että me saisimme alamäkeen syöksyvää liikettä hidastettua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Onneksi meillä on hallitus, joka etenee voimakkaasti näissä toimenpiteissä. Kiitänkin myös työministeri Haataista siitä, että eteneminen on johdonmukaista viruksen leviämistä vastaan.

21.58 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Koronavirusepidemia pahenee Suomessa päivä päivältä. Erityisen kriittinen tilanne on Uudellamaalla, jossa on tämänhetkisen tiedon mukaan yli 60 prosenttia Suomen 800 koronatartunnasta. Vaikka koulujen, kulttuurin ja liikunnan tiloja ja jopa kirkkoja on Suomessa suljettu, niin baarit ja yökerhot ovat pysyneet täällä pääkaupunkiseudullakin auki. Bileet jatkuivat viime viikonloppunakin, vaikka tiedossa on, että tästä aiheutuu inhimillistä kärsimystä. On selvää, että koronavirus leviää tehokkaasti etenkin yökerhojen lähikontakteissa. Välinpitämättömyys ei voi enää jatkua, koska se tappaa. Pidänkin välttämättömänä, että hallitus reagoi vauhdilla etenevään tartuntatilanteeseen ja sulkee ravitsemusliikkeiden, kuten yökerhojen, baarien, kahviloiden ja ravintoloiden, tilat asiakkailta. Nämä toimet tulevat, näin pelkään, tosin jälkijunassa, mutta on hyvä, että ne nyt tehdään.

Ravitsemusalan yrittäjille, joista valtaosa on pk-yrittäjiä, tilanne on ollut tietysti täysin kohtuuton jo jonkin aikaa. Arjen poikkeusolothan ovat vallinneet ja asiakkaat ovat kaikonneet jo ennen näitä rajoitustoimia. Alan yrittäjät kuuluvat niihin, joihin koronakriisi ja sen välttämättä vaatimat rajoitustoimet osuvat pahiten. No, lakiesityksen rajausta, joka sallii työpaikkaravintoloiden aukiolon, on kyllä omiaan vääristämään kilpailua alalla, sillä sehän sallii eräiden suurten toimijoiden pitää ravintoloitaan edelleen auki. Pientä helpotusta pk-yrittäjien tilanteeseen tuo se, että ruoan ulosmyynti kuitenkin sallitaan. Verottajakin on tänään muuttanut lounaseteleiden ehtoja siten, että niitä voi käyttää myös kuljetuksesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen, mikä on erinomainen asia.

Yrittäjien tukalaan tilanteeseen auttaisi myös se, että alkoholin ulosmyyntiä helpotettaisiin. Ulosmyyntilupa tulisi antaa suoraan, jos yrittäjällä on nykyisin anniskelu- ja myyntioikeus. Lisäksi viinit ja oluet tulisi saada ulosmyynnin piiriin. Tämä olisi erittäin tärkeä kädenojennus alan yrittäjille. Ja kysyisinkin, arvoisa ministeri, onko hallitus tällaiseen kädenojennukseen valmis.

No, useilla alan yrittäjillä on lisäksi epävarmuus siitä, kattaako keskeytysvakuutus liikkeen sulkemisen tällaisella lainmuutoksella, joka tehdään siis majoitus- ja ravitsemuspalveluista annettuun lakiin. Ja minunkin saamieni viestien perusteella pelko on se, että vakuutusehdot vaativat juurikin tartuntatautilain mukaisen sulkemispäätöksen. Ja arvoisa ministeri, minäkin kysyn teiltä, selvittitekö näitä alan vakuutusehtoja tässä kiireisessä lainvalmistelussa. Olisiko tartuntatautilakiin tehty lainmuutos ja sen mukaan tehdyt avin keskeytyspäätökset kuuluneet todennäköisesti laajemmin yrittäjien keskeytysvakuutusten piiriin?

No, epävarmuus on kaiken kaikkiaan täysin kohtuuton yrittäjille. Isoin puute tässä esityksessä on se, miten ravintoloitsijoita tuetaan tässä tilanteessa. Tästä hallitus ei ole tehnyt vielä mitään päätöksiä. Vain ohimennen esityksessä viitataan tilanteisiin, joissa laki sallii vuokran kohtuullistamisen. Ravintolayrittäjät jätetään yksin, ellei hallitus rinnalla tuo eduskuntaan omaa tukipakettia ravintoloille ja alalle. Ilman tätä koronan torjunnan kustannus kaadetaan kyllä yksittäisten yrittäjien niskaan. Ja siis kysehän ei ole normaalista yrittäjäriskistä, kyse on poikkeusoloista, joissa valtion pitää ottaa yrittäjäriskiä kannettavakseen. Todellisuus siis on, että asiakasmäärät ovat jo romahtaneet, kassa on monella tyhjä. Jollain pitäisi maksaa palkat ja vuokrat. Eräs epätoivoinen ravintolayrittäjä kertoi minulle viime viikolla, että oli itkenyt lähettäessään lomautusilmoituksia hyvälle työntekijöilleen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Arvoisa työministeri, aikooko hallitus auttaa näitä pulaan jääviä yrittäjiä erityisellä tukipaketilla ravintola-alalle?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Otetaan edustaja Mäkisalo-Ropponen, ja sen jälkeen ministerin vastauksia.

22.03 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Nyt on kaikkein tärkeintä saada epidemian eteneminen hidastumaan, sillä muuten terveydenhuollon resurssit eivät tule riittämään. Jos terveydenhuollon kapasiteetti ylitetään, niin siitä seuraa kärsimystä ja kuolemaa, ja sitä meistä ei varmasti kukaan halua.

Kuten tässä lakiesityksessä todetaan, tartuntojen leviämisen ehkäisy ja hidastaminen uusin ja laajemmin rajaustoimin on välttämätöntä ihmisten henkeä ja terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi. Ravintoloissa ihmisten välinen kanssakäyminen on niin tiivistä, että siellä pisaratartunta on jopa erittäin todennäköistä, jos siellä on viruksenkantaja.

Esityksessä on rajattu työpaikkaruokailu rajoittamistoimenpiteiden ulkopuolelle, ja tämä on mielestäni hyvä asia, mutta toivottavasti työpaikoilla muistetaan kaikki hygieniaasiat ja turvavälit. Mietinkin mielessäni, pitäisikö ohjeistusta tarkentaa ja kerrata jälleen kerran.

Samaten ravintolat voivat jatkaa ruuan ulosmyyntiä ja kotiinkuljetusta. Nämä ovat järkeviä poisrajauksia, ja toivottavasti kansalaiset, joilla on varaa hyödyntää näitä palveluita, tekisivät nyt niin. Näin voidaan tukea ainakin osaa vaikeuksissa olevia yrityksiä ja yrittäjiä.

Arvoisa puhemies! Uskon ja toivon, että kansalaiset ymmärtävät tämän esityksen perusteet ja myös omalla toiminnallaan tukevat tätä kaikkien meidän yhteistä tavoitetta eli saada koronatilanne hallintaan estämällä tapausten liian nopea kasvu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. Sitten ministerin Haatainen, 3 minuuttia paikalta.

22.05 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa puhemies! Tämän pandemian hidastamiseksi tehdyt toimenpiteet vaikuttavat monin tavoin yritysten selviytymiseen. Mutta hallituksen ensisijainen päämäärä on nyt säästää ihmishenkiä ja turvata meidän terveydenhuollomme toiminnan kapasiteetti, ja siksi näitä rajoitustoimenpiteitä tehdään. Ja tämä uusi rajoitustoimenpide on otettu käyttöön, koska THL:n ja muiden asiantuntijoiden toimesta tämä on nähty nyt tähän ajankohtaan sopivaksi ja oikein mitoitetuksi toimenpiteeksi. Raha on tässä nyt toissijainen asia, lähtökohtana on ihmisten terveys ja ihmishenget.

Toinen asia, johon heti alusta lähtien hallitus on kiinnittänyt huomiota, on se, mihin nämä rajoitustoimenpiteet kohdistuvat, ja se, mitä maailmalla on jo tapahtunut tämän pandemian aiheuttamana, kun vienti on heikentynyt, toimitukset ovat heikentyneet ja niin edespäin. Se on aiheuttanut tietenkin yrityksille ongelmia, ja näin ollen hallituksen keskeinen tehtävä on välttää turhia konkurssseja tämän pandemian takia ja myös välttää työpaikkojen menetyksiä. Ja siihen on tehty sitten omia toimenpiteitä ja lainsäädäntöä on tulossa. Tästä syystä hallitus on tehnyt mittavan tukipaketin, jossa tukea suunnataan muun muassa Finnveran kautta, Business Finlandin kautta, ely-keskusten kautta ja Teollisuussijoituksen kautta. Näillä toimilla hallitus pyrkii nyt luomaan tietä ja polkua sille, että yritykset selviytyisivät eteenpäin. No nyt tämän uuden rajoitustoimen vuoksi meillä on uudenlainen yrittäjäkenttä tässä edessä, ja kyllä hallituksen istunnossa oli se tahtotila ilmeinen, että halu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

taan nyt edelleenkin etsiä keinoja elinkeinoministerin toimesta niiden toimien löytämiseksi, joilla voidaan sitten myös auttaa näitä yrityksiä, jotta ne selviytyvät yli tämän rajoitus-toimenpiteen.

Täällä on peräänkuulutettu myös alkoholilainmuutosta. Sitä ei tässä yhteydessä ole tehty näinä illan ja yön tunteina. Nyt on keskitytty tähän yhteeseen asiaan eli ravintolatoiminnan sulkemiseen. Mutta se ulosmyynti, kuten täällä on todettu, take away -toiminta, on mahdollista nykyainsäädännön puitteissa, ja siellähän on mahdollista myös näitä mietoja juomia myydä ulos.

Työpaikkaravintoloiden osalta täällä peräänkuulutettiin ohjeita sinne. Tämä viesti menee sosiaali- ja terveysministeriölle, näin uskon. Myös tästä edustaja Risikon esityksestä Ruokaviraston ottamisesta tähän mukaan ohjeistusvälineeksi vien [Puhemies koputtaa] viestin eteenpäin — se kuuluu maa- ja metsätalousministerille. On varmasti syytä näitä yhä täsmentää, mutta uskon, että tämä kenttä on helposti hallittavissa, [Puhemies koputtaa] koska nämä työpaikkaravintolat ovat hyvin ohjeistettavissa.

22.09 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa heti alkuun, että kyllähän tämä on surullinen mutta osaltaan myöskin välttämätön esitys, mitä nyt tänne eduskuntaan on nopealla aikataululla tuotu.

Juuri juttelin sukulaiseni kanssa, joka ravintolaa pyörittää, ja puhuimme siitä, että kaikki tukkutilaukset seis ja väki lomautetaan ja kaikki palvelu loppuvat kohta ja että siihen pitää nyt varautua hyvin nopealla aikataululla. Niin kuin tässä esityksessä on todettu, niin tämä tulee myöskin näiltä näkymin olemaan pitkä, aina sinne toukokuun loppuun. Tietysti tilanne saattaa muuttua, mutta osaltaan tässä esityksessä todetaan, että mitä tulee suhteessa perustuslain 23 §:ään, niin ”tilapäinen” ja ”rajoitukset mahdollisia ainoastaan poikkeusoloissa”, eli kyllähän tämä nyt osaltaan jo tulee kertomaan siitä, miten nämä poikkeusolot varmastikin tulevat tässä maassa jatkumaan myös sen 13. päivä huhtikuuta jälkeen.

Tietysti tärkeintä on nyt miettiä keinoja, millä näitä ravintolayrittäjiä ja muita pystytään tukemaan, minkälaista pakettia heille antamaan. Heitä ei voi jättää yksin, niin kuin ei ketään yrittäjää tai palkansaajaa nyt tässä tilanteessa. Vuokratatto tai jonkinlainen tukeminen siihen vuokranmaksuun täytyy olla nyt sitten seuraavana harkinnassa myöskin hyvinkin nopeasti.

Osaltaan tämä asettaa myös erilaisia tilanteita eri puolilla maata. Pitää huolehtia myös siitä, että meillä huoltoasemien yhteydessä olevat kaupat pyörivät jatkossakin, vaikka siellä ravintola- tai kahvilatoimintaa nyt sitten ei olisikaan, koska ne ovat monesti ainoita paikkoja likimainkaan kilometreihin, missä elintarvikkeita myydään, niin siitä pitää pitää huoli.

Edustaja Marttinen toi hyvin ansiokkaasti esiin tämän vakuutusasian, ja tämä on todella vaikea. En ole mikään vakuutusalan asiantuntija ja yrittänyt tänään niitä sitten katsoa ja myöskin jakaa ihmisille, jotka tästä asiasta kysyvät. Tuolta Vakuutus- ja rahoitusneuvonastakin on tähän kantaa otettu, mutta siellä sanottiin muun muassa näin: ”vapaaehtoisilla vakuutuksilla ei kuitenkaan ole mahdollista riskien mittakaavan vuoksi suojautua yleisemmiltä yhteiskunnan häiriötiloilta, kuten nyt käsillä olevan kaltaisilta, koko väestöä uhkaavilta epidemioilta”. Ainahan kyse on tietysti yksittäisen ihmisen tai yrityksen vakuutusehdoista, mutta tällaiseen ei varmastikaan ole monessa paikassa varauduttu eikä myöskään siihen, millä tavalla sitten vakuutusyhtiöt näitä riskejä pystyvät osaltaan kantamaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Kun tämä lakiesitys näin pikaisesti tulee, niin meidän on nyt osaltamme nyt huolehdittava siitä ja valmisteltava vain jo seuraavia paketteja, niin kuin ministeri tuossa totesi, että miten pystytään auttamaan tässä tilanteessa yrittäjiä, kun nyt yhtäkkiä kaikki sitten loppuu.

22.12 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Näissä puheenvuoroissa on tietenkin päivitelty tämän tilanteen poikkeuksellisuutta. Itsekään yli 16 vuoden edustajaurani aikana en ole ollut siinä tilanteessa, että täysistunnon kuluessa ilmoitetaan selkeästi uudesta asiasta, joka tulee tiukkana lähetekeskusteluun — me kaikki tiedämme, miksi — ja tämä kertoo sekä hallituksen tehokkuudesta että myöskin eduskuntalaitoksen tehokkuudessa. Tämmöisessä kriittisessä tilanteessa meidän on pakko reagoida.

Tässä eräessä puheenvuorossa Tynkkynen peräänkuulutti sitä, että hallitus on toiminut hitaasti: että eihän tässä nyt ole ihmeekään, että Keski-Euroopasta päin nyt näitä prosesseja on jo aikaisemmin tuotettu jo, eli ravintoloita, baareja, yökerhoja, kahviloita on pantu kiinni lakiteitse. Kyllä, kyllä on pantu kiinni, ja me tiedämme hyvin sen syyn. Syynä on juuri se, että nämä pizaratartunnat ovat levinneet näistä pisteistä hyvin tehokkaasti ja voimakkaasti. Onhan meillä uutisoitu se selkeästi, että Alppien hiihtokeskuksissa olevista baareista tämä tänne voimallisesti on tullut, myöskin tänne Pohjolaan levinnyt tämä koronavirus, eli kyllä nämä tällaiset tapaamispaikat ovat mitä altteimpia tälle pizaratartunnalle. Hienoa, että tähän nyt tehdään se ratkaisu, mikä on selkeästi jo ilmassa ollut pidempään, koska ravintoloissakin jo asiakkaatkin ovat kaikonneet ja me olemme tajunneet sen, että tähän liittyy vahvoja riskejä.

Pääkaupunkiseudulla on näkynyt hyvin selkeästi sekin seikka näissä tartunnoissa, että yllättävän suuri osuus on näitä niin sanottuja nuoria aikuisia, jotka ovat tämän koronavirus-tartunnan saaneet, ja epäilemättä merkittävä osa näistä nuorista aikuisista on saanut tämän tartunnan juuri tämälampaisista kohtaamistilanteista, joissa on iltoja esimerkiksi vietetty. En ole tässä asiassa tietenkään asiantuntija, mutta voin tätä tietysti arvioida näin päin.

Edustaja Vestman käytti puheenvuoron, jossa hän pohti tätä kilpailun vääristymistä, mikä tapahtuu siinä, että vankiloissa ja varuskunnissa saadaan edelleen pitää ruokalaa auki. Sama koskee tietysti päiväkoteja, ja sama koskee vanhainkoteja ja näitä työpaikkaruokaloita. Minun on vaikea nähdä, mikä kilpailuvääristymistilanne siinä on — ne ovat omalla tavallaan sopimusruokaloita, joissa se asiakaskunta on rajattu, selkeästi rajattu. Hyvälläkin palvelulla sitä asiakasmäärää ei saada lisättyä, eli se ei ole normaalin kilpailun piirissä olevaa toimintaa ja se on täysin välttämätöntä toimintaa erityisesti suljetuille laitoksille, ja siinä suhteessa tämä tilanne on välttämätön — että hallitus tämän tunnistaa. Ehkä kannattaa sitten näissä työpaikkaruokaloissa ja muissa ottaa sitä samaa käytäntöä kuin täällä eduskunnassakin, jossa meillä on nyt kyllä selkeästi monilla tavoin erityyppistä tuo palvelu meidän työpaikkaruokaloissamme kuin aikaisemmin.

Arvoisa puhemies! Täällä on paljon puhuttu tämän alan yrittäjistä, ja on syytäkin puhua. Tämä on poikkeuksellisen iso porukka palvelualan yrityksiä: kyseessä on yli 10 000 yritystä, jotka nyt joutuvat sulkemaan lakiteitse ovensa. Vähemmän on puhuttu siitä, että täällä on yli 50 000 työntekijää. Kyllä tämä ravintoloiden, baarien, kahviloiden sulkeutuminen on vähintään yhtä kuolettava kriisitilanne työntekijöille, jotka täällä ovat työskennelleet, joilta loppuu leipä. [Heikki Vestman: Totta kai!] Eli kyllä tässä nyt kannattaa katsoa tämä kokonaisuus koko ajan, että sekä yrittäjät että työntekijät tässä kantavat tätä riskiä, ja se asetelma on hyvä nähdä tässä tilanteessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Jos täällä nyt pyydetään sitä, että hallituksen pitää pystyä nyt tukemaan niin, että tätä kriisiä voidaan ratkaista esimerkiksi yrittäjien kohdalla, niin yksinkertaisesti sellaisia rahamääriä ei ole olemassa, joilla tämä kaikki voidaan hoitaa. On aivan selvä, että hallituksen pitää tehdä voitavansa, että kriisistä päästään mahdollisimman pienillä vaurioilla ylitse, mutta kyllä tämä kriisi on syvä tällä alalla, niin kuin monilla muillakin aloilla, ja sen takia on palkitsevaa, että myöskin ravintola-alalla tämä suoramyöntimahdollisuus nyt on olemassa. Kun me olemme tänään puhuneet näistä innovatiivisista toimista poikkeusoloissa, joita nyt on edellytetty — sekä Business Finlandin rahoitusten takana, kouluilta etäopetuksen piirissä innovatiivista toimintaa — niin tässä on myöskin nyt tietysti mahdollisuus edes jotain helpotusta saada tämän suoramyynnin kautta siihen, että tähän toimintaan tulisi uusia ulottuvuuksia, joilla sitten saattaa jopa tulevaisuudessa olla uudentyypistä merkityssisältöä myöskin itse sen bisneksenkin kannalta.

22.17 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa puhemies! Vasemmistoliiton mielestä pitää tehdä kaikki ne toimet koronaepidemian hidastamiseksi ja pysäyttämiseksi, jotka ovat tehokkaita ja järkeviä, ja ne pitää tehdä oikea-aikaisesti. Toimi, jossa nyt joudutaan sulkemaan ravintoloita, osittain johtuu siitä, että ne ohjeet korkeintaan 10 hengen kokoontumisesta, ne, jotka on julkisille paikoille annettu, niin ne eivät ole päteet yksityisissä tiloissa. Suurin osa suomalaisista on ollut vastuullisia, mutta valitettavasti kaikki eivät ole olleet vastuullisia, ja se on johtanut tähän tilanteeseen. Jo pidempään olen kysynyt sitä, voitaisiinko erityisesti tähän anniskeluun tässä tilanteessa siihen puuttua. Siihenhän se erityisesti — ei niinkään tähän ruokailuun, vaan anniskeluun — on liittynyt tämä näin, ja olen miettinyt sitä, olisiko lain sijaan voinut avin päätöksillä tehdä päätökset anniskelun osalta.

Olisi tehty niin, tai tehdään näin, niin kuin nyt hallitus esittää, niin tämä on todella raju isku yrityksille ja yrittäjille, ja yritykset ja yrittäjät tarvitsevat tukea. Ne tarvitsevat sekä valtion tukea, yhteiskunnan tukea että myös meidän tavallisten ihmisten tukea, kun tämä lakiesitys mahdollistaa noutoruoan hakemisen, take awayn, niin on tärkeää, että me pyrimme käyttämään niitä palveluita, joita on, ja tällä tavalla tukemaan yrityksiä ja yrittäjiä. Itse asiassa hyvin monet yrittäjät ovat toimineet jo nyt vastuullisesti: ovat lopettaneet ruoan tarjoilun paikan päällä ja keskittyneet ainoastaan noutoruoan tarjoamiseen. Tämä näkyy hyvin monissa paikoissa, eli näin on jo toimittu tähän asti.

Tätä lainsäädäntöä on ravintolapuolelta, erityisesti anniskeluun keskittyneiden ravintoloiden puolelta, toivottu ja on ajateltu, että tätä kautta saataisiin keskeytysvakuutusten kautta sitten korvauksia. Voi olla, että tässä on vähän liikaa toiveikkuutta — valitettavasti. Kun olen keskustellut ja käynyt läpi näitä sopimuksia, niin loppujen lopuksi aika harvassa on sitten näistä keskeyttämisvakuutuksista tämä pandemia mainittu ja niissäkin, jotka ovat hyvin laajoja, niin voi olla hyvin vaikea hakea tätä näin. Sen vuoksi ei yksin näihin voi nojata eikä yksin toivoa. Ymmärrän, että moni on hädässä takertunut siihen ajatukseen, että vakuutuksen kautta voisi saada korvausta. Silloin pitää miettiä, että mitkä ovat ne ravintolan kiinteät kustannukset, ja vuokrat ovat niitä isoja kiinteitä kustannuksia — vaikka ravintola on kiinni, vuokrat juoksevat, ja nyt kysymys on siitä, että millä tavalla vuokranantajat tulevat vastaan.

Monet taloyhtiöt ovat omatoimisesti jo niin ravintolayrittäjiä kuin muita yrittäjiä tulleet vastaan puolittamalla vuokria tilapäisesti 3 kuukauden ajaksi tai antamalla muita alennuksia, mutta sitten meillä on iso joukko pörssiyrityksiä, institutionaalisia sijoittajia, ulkomalaisia pääomasijoittajia, jotka eivät ole tulleet ainakaan toistaiseksi mitenkään vastaan esi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

merkiksi ostoskeskuksissa. On kohtuuton tilanne, jos tässä kriisissä yhteiskunta maksaa, veronmaksajat tukevat valtion varoilla yrityksiä ja sitten tuki valuu näille, jotka eivät suositu vuokria alentamaan vaan keräävät sen saman summan. Se on lyhytnäköistä myös näiden vuokranantajien näkökulmasta, koska jos yritykset kaatuvat, niin sitten, kun ne ovat tyhjiin, niin ei saa yhtään mitään.

Arvoisa puhemies! Samaan aikaan, kun pitää miettiä yrityksiä ja yrittäjiä, pitää miettiä myös työntekijöiden toimeentuloa. Tämä johtaa irtisanomisiin, tämä johtaa lomautuksiin. Palvelualojen ammattiliiton kassassa odotetaan kymmeniätuhansia hakemuksia parissa viikossa työttömyyskassasta, ja kysymys on, miten nämä pystytään hoitamaan. Omavastuupäivien poisto on todella tärkeätä, että päivästä yksi alkaa saamaan ansiopäivärahaa, mutta miten me helpotamme sitä, että ne päätökset eivät tule kuukausien päästä, koska ihmiset tarvitsevat rahaa tässä ja nyt. Voidaanko tehdä niin, että jotkut tietyt summat annetaan suoraan, kun ilmoittautuu työttömäksi ja sitten, kun on aikaa, niin myöhemmin ne lasketaan? Tämäntyyppisiä nyt tarvitaan, ja samalla tavalla, vaikka jos työttömyyskassan jäsen putoaa Kelan rahoille, niin suoraan vain pitää antaa tukea, jotta perhe tulee toimeen, ihminen tulee toimeen, ja sitten katsotaan jälkikäteen, tasataan nämä summat. Esimerkiksi jos katsoo alan keskimääräisen ansiopäivärahan ja maksaisi siitä 80 prosenttia, niin todennäköisesti siihen haitariin aika suuri osa mahtuu. Sitten pitää huomioida myös, että palvelualoilla on ollut paljon määräaikaisia esimerkiksi opiskelun ohessa työskenteleviä tai muuten. Heidän toimeentulonsa putoaa kokonaan pois, ja he ovat kuitenkin rakentaneet koko toimeentulonsa sen varaan, että se rakentuu erilaisista paloista, ja nämä eivät samalla lailla näy Kelan päivärahoissa tai kassarahoissa välttämättä.

Arvoisa puhemies! Tämä on varmasti tarpeellinen, vaikka on duubioita ja pohdintaa siitä, olisiko tämän voinut tehdä anniskelun rajoittamisella ja ravintolatoiminnalle ruoan osalta olisi enemmän annettu tilaa, mutta kyllä tämä nyt tarvitaan. Silti on sanottava se, että erityisesti poikkeusaikoina, poikkeustilanteessa pitää erityisen tarkasti pitää huolta siitä, että toimitaan oikeusvaltioperiaatteen mukaan, perustuslain mukaan ja parlamentarismien sääntöjä noudattaen. Täytyy sanoa, että tänään olin eduskuntaryhmän puheenjohtajana kaikkien eduskuntaryhmien yhteisessä kokouksessa, jossa tästä keskusteltiin, ja siinä vaiheessa tämä laki oli vielä hahmottumassa. Puhuttiin, että tämä tulee mahdollisesti huomenna, ja sitten klo 19.41 tulee tekstiviesti, että klo 20.15 jatkuu istunto ja tämä on täällä salissa. Sitä ennen oli tullut pääsihteereiden sähköpostiin hetkeä aikaisemmin varoitus tästä. Vajaa puoli tuntia ennen tämän keskustelun alkua meille tulee hallituksen esitys sähköpostiin. Tämä ei täytä hyvän parlamentarismien periaatteita siitä, että me pystymme kunnolla valmistautumaan, lukemaan, käymään läpi hallituksen esitystä niin, että me voimme tässä lähete keskustelussa sitä kommentoida. Eikä voi olla niin, että reilu puoli tuntia ennen saadaan hälytys siitä, että näin merkittävästä isosta ja periaatteellista asiasta täällä keskustellaan. [Puhemies koputtaa] Haluan tämän sanoa siksi, että on äärimmäisen tärkeätä, että poikkeustilanteessakin aina kunnioitetaan perustuslakia, oikeusvaltioperiaatetta ja parlamentarismia — ja tässä kyllä mennään parlamentarismien osalta rimaa hipoen.

22.24 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa puheenjohtaja! Aivan ensimmäiseksi: todella lämpimät kiitokset ministeri Haataiselle ja ylipäätään koko hallitukselle nyt tästä vastuullisesta esityksestä.

Edustaja Arhinmäen puheenvuoro oli monin paikoin erittäin ansiokas, ja kiitos myös siitä, mutta tähän viimeiseen kommenttiin tästä parlamentarismien toteutumisesta: Olen toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

saalta ihan samaa mieltä, mutta huomioiden tämä aikataulu, mikä tässä nyt on, ja tämä kolmen päivän varoaika, niin että saadaan sitten myös toimenpiteet käyntiin, ja ottaen huomioon, että viikonloppukin on edessä ja tilanne alkaa olla aika kriittinen, ymmärrän toisaalta tämän poikkeuksellisen menettelyn. Pääasia nyt kuitenkin, että saamme tämän esityksen eduskunnan käsittelyyn.

Tiedetään, niin kuin on jo todettu monin paikoin, että ravintolat ja yökerhot ovat muualla Euroopassa olleet ihan keskeinen tartuntapaikka, josta monet tartuntaketjut ovat lähteneet leviämään. Kuten ministeri Haatainen erinomaisesti jo perusteli, niin tämä toimenpide on hyvin paikallaan myös meillä täällä Suomessa, ja kuten tiedetään, niin tilannetta vastaavissa muissa Euroopan maissa on seurattu hyvin tarkkaan. Jos arvioidaan sitä, missä hetkessä elämme nyt tällä hetkellä Suomessa, niin on perusteltua sanoa, että toimimme oikeaan aikaan. On myös esimerkkejä maista, joissa ottaen huomioon viruksen levinneisyyden päätöksiä on tehty ehkä jopa liian myöhään, mutta meillä ei liian myöhäistä vielä ole.

Tässä on todettu useaan otteeseen jo se, että tämä päätös ei ole missään tapauksessa ollut helppo. Taloudelliset vaikutukset ovat valtavia, ja toisaalta liikutaan myös hyvin kriittisesti ja vahvasti alueella, jossa puututaan perustavanlaatuisen oikeuteen ja vapauteen harjoittaa elinkeinoa. Täällä on tuotu huoli esille, että nämä vakuutukset eivät todella kaikissa tapauksissa korvaa näitä yrittäjien menetyksiä, ja tukitoimet ovat varmasti enemmän kuin tarpeen.

Minusta tässä salissa kuitenkin aika rehellisesti todettiin myös se tosiasia, että varmasti aivan kaikkia toimijoita ei voida pelastaa — se on tosiasia — mutta kaikki voitava tehdään. Keinoja meillä kyllä siihen on, ja niitä varmasti käyttöön otetaan, mutta ottaen huomioon tämän mittakaavan on todennäköistä, että konkurseja tulee, vaikka tehtäisiin mitä. Siitä huolimatta minimoidaan vahinkoja.

Minun on pakko tässä yhteydessä osaltani todeta, että vaikka valtaosa suomalaisista on koko tämän matkan ajan ja tässä tilanteiden edetessä toiminut todella vastuullisesti, noudattanut hallituksen ohjeistuksia ja suosituksia, niin etenkin monet yökerhot Suomessa ovat olleet aivan tupaten täynnä nyt vielä ihan viime päiviin saakka. Kyse ei voi olla enää tiedon puutteesta, koska sitä on ollut saatavilla hyvin paljon. Toisaalta on aika surullista, että joudutaan tekemään äärettömän rajuja toimenpiteitä osin myös sen takia, että meillä eivät kansalaiset välttämättä suhtaudu riittävällä vakavuudella siihen tilanteeseen, jossa nyt eletään. Tällä ei ole nyt tarkoitus erityisesti syyllistää ketään, mutta kyllä minä väitän, että meillä on vielä aika paljon tehtävää myös siinä, että joka ikinen suomalainen ymmärtää sen oman henkilökohtaisen vastuunsa siinä, miten tätä epidemiaa pystytään hillitsemään.

Täällä tuli esille tämä ajatus siitä, että rajoituksia tehtäisiin vain osassa maata. Se on varmasti haasteellinen. Meillä ei ole kovin tarkkaa tietoa siitä, mikä tämä taudin levinneisyys nyt tällä hetkellä on, ja kuten on todettu, niin tilanne voi muuttua hyvinkin nopeasti.

Ajatus tästä alkoholinmyynnin lisäämisestä tai täydellisestä vapauttamisesta ei ainaakaan minulta saa ihan varauksetonta kannatusta. Me tiedämme hyvin, että runsaan alkoholinkäytön erittäin kielteiset vaikutukset kulminoituvat hyvin usein kotioloissa, ja nyt kun ravintolat menevät kiinni, niin tietenkin tämä riski entisestään kasvaa etenkin niissä perheissä, joissa alkoholinkulutus jo lähtökohtaisesti on runsaampaa. Eli tässä kontekstissa minusta viimeinen toimi, mitä nyt kaivataan, on se, että vielä lähtisimme erityisesti vapauttamaan tätä alkoholin myyntiä, niin kuin tässä salissa on tuotu esille.

Ihan lopuksi: Minusta me olemme toistaiseksi täällä eduskunnassa kyenneet yhdessä tuumin hakemaan ratkaisuja hyvin vaikeisiin kysymyksiin ja ongelmiin nyt, kun poikkeus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

tilanteen keskellä elämme. Minä toivon ihan vilpittömästi sitä, että tämän kriisin keskellä ei nyt aloitettaisi tätä poliittisten irtopisteiden repimistä keinolla millä hyvänsä. Tästäkin on ikävä kyllä nyt tänään ollut jo esimerkkejä. Minusta on tärkeätä nyt muistaa, että olemme tässä kriisissä yhdessä ja vain yhdessä tästä selviämme. Pidetään siitä kiinni. — Kiitos.

22.30 Ari Koponen ps: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että nyt saimme tähän asiaan selkeän linjauksen. Tämä päätös luonee myös vuokranantajille painetta siihen, että he suostuisivat vuokrahelpotuksiin. Toivottavasti näin käy ja pystymme tätä poikkeusolojen taakkaa kantamaan yhdessä.

On kuitenkin täysin selvää, että ravintoloiden liikevaihtoon tämä rajoitus tekee valtavan loven, ja sitä kautta työllisyysvaikutukset ovat suuret. Jo tulleiden arvioiden mukaan puhutaan kymmenistä tuhansista työntekijöistä. Ravintoloitsijoiden tuki on nyt ensiarvoisen tärkeää. Kukaan ei halua nähdä enää 90-luvun laman kauheuksia.

Monien asiantuntijoiden mukaan karanteeni ja eristys ovat tällä hetkellä ainoat toimivat keinot virusta vastaan. Tämän myötä myös liikkumista tulisi rajoittaa tiukemmin. Pääministerin suulla on tänään kuultukin, että eristämislle on vahvat perusteet, mutta se on lainsäädännöllisesti hankalasti toteutettava toimenpide. Toivottavasti tähän saadaan kanssa vauhtia.

Ministeri sanoi täällä, että raha on toissijainen asia. Näin varmasti on, mutta se on myös tässä asiassa osa terveyttä, koska tosiaan 90-luvun laman itsemurha-aaltoa ja muita isoja ongelmia tuskin kukaan haluaa enää nähdä.

Tuosta lain voimaantulosta olisin kysynyt ministeriltä: Onko siitä mitään tietoa? Onko tulossa esimerkiksi viikonlopuksi? Koska niin kuin täällä tuli aiemmin esille, niin voi olla, että sitten jos baarit ovat vielä auki, niin sinne lähdetään viimeistä kertaa sitten juomaan. — Kiitos.

22.32 Joakim Strand r: Värderade talman, arvoisa puhemies! Haluan itsekkin nostaa jälleen kerran hattua ministerille ja hallitukselle erittäin ripeistä ja kovistakin päätöksistä kansalaisten terveyden suojelemiseksi.

Man kan minsann säga att regeringen har vidtagit stränga åtgärder och i rekordsnabb tidtabell.

On kuitenkin tärkeää, että nyt kaikki tehtävät päätökset perustuvat vahvasti asiantuntijoiden näkemykseen toimenpiteiden välttämättömyydestä.

Vi måste se till att alla de beslut vi tar faktiskt är nödvändiga för att uppnå de målsättningar vi har.

Tässä on ollut monipuolisia, hyviä puheenvuoroja. Muun muassa edustaja Kärnä puhui tästä ulosmyynnistä, ja ymmärrän hyvin, että hallitus ei ole nyt siihen asiaan keskittynyt, mutta ehkä sitäkin voisi ainakin yhdessä näitten toimijoiden kanssa miettiä, millä kaikilla tavoin tässä poikkeuksellisessa tilanteessa voidaan tukea näitä ravintoloita. Ei ole mitenkään helppoa istua odottamassa, että jospa joku tulisi take awayta ostamaan. En usko, että tullaan sitäkään hirveästi näkemään ainakaan kaikissa tilanteissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

On myös jatkuvasti ja alueellisesti pystyttävä arvioimaan, miten nämä toimet vaikuttavat ja miten me voimme myös mahdollisimman nopeasti päästä eroon näistä rajoituksista.

Vi måste kunna tro på ett liv också efter corona och ha en tydlig tidtabell för hur vi kan frångå dessa begränsningar genast när läget så tillåter.

Joo, tässä on tullut paljon hyviä puheenvuoroja, en lähde niitä toistamaan. Talousvaliokunnassa varmaan monipuolisesti tätä käsitellään, aloitellaan työ siellä huomenna. Mutta tässä kun on puhuttu sekä työntekijöistä että yrittäjistä, niin haluan vielä sanoa, että kyllä tässä kaikki ovat samassa veneessä. Meillä on tuhansia yrityksiä, 50 000:ta työntekijää tämä koskee, liikevaihto noin reilu 5 miljardia.

Såväl företagarna som arbetstagarna som hela Finland, regering och opposition, sitter nu i samma båt i det här fallet.

Ja jatketaan tästäkin eteenpäin hyvää yhteistyötä.

22.34 Mats Löfström r: Ärade herr talman! Läget med coronaviruset är ytterst allvarligt. Därför är det också viktigt att vidta åtgärder för att minska spridningen. Här har redan regeringen vidtagit många goda åtgärder. Jag lyfter också på hatten till regeringen för den snabbheten man har agerat med, och finländarna har också varit mycket noga med att hörsamma de rekommendationer som regeringen har föreslagit.

Läget är ändå för många av landets restauranger också redan nu mycket allvarligt, vilket propositionen också konstaterar. Det här lagförslaget kommer tyvärr innebära ytterligare svårigheter för många kiosker, caféer och restaurangföretagare, alldeles i synnerhet de som är små, alltså egen- och familjeföretagarna, och inte de som har en stor kedja i ryggen. Jag skulle därför vilja fråga ministern om har man gjort konsekvensbedömning. Hur många aktörer kommer slås ut, hur många caféer kommer läggas ner på grund av det här lagförslaget? Finns det någon sådan konsekvensbedömning ännu?

Och sedan det andra jag skulle vilja fråga om, som också flera andra ledamöter har tagit upp här, är de ekonomiska konsekvenserna av förslaget. Vilka åtgärder har man tänkt brygga över den här krisen för våra restaurangföretagare? Har man till exempelvis funderat på att man skulle momsbefria restaurangföretagarna för en vis tid för de hyror och övriga kostnader som man är fast vid?

Coronavirusets spridning är för tillfället mycket olika i olika delar av landet. I vissa sjukvårdsdistrikt finns verkligt få fall, och regeringen har sagt att problemet är Nyland, och har också sagt att man därför överväger och vill isolera Nyland. Och därför vill jag för det tredje också fråga om det därför är nödvändigt att nu vidta de här åtgärderna i hela landet direkt, också på de orterna där det inte finns fall, eftersom detta också riskerar att påverka matförsörjningen på mindre orter. Jag tänker här inte på de stora diskoteken utan på de mindre kiosker, caféerna och restaurangerna.

Avslutningsvis: I propositionen konstaterar regeringen att utan begränsande åtgärder kommer till och med 80 procent av befolkningen att smittas av coronaviruset, det här visar att läget är ytterst allvarligt. Samtidigt skulle det vara viktigt också för riksdagen att få se de prognoser som regeringen använder och använt som underlag för det här förslaget till riks-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

dagen. Det är viktigt att också vi hela tiden kan basera våra beslut på experternas syn och vad som är nödvändigt.

Läget med coronaviruset är som sagt ytterst allvarligt, och det är extra problematiskt eftersom vi inte vet hur det kommer att breda ut sig och när det tar slut. Just därför är det också viktigt att hela tiden kalibrera alla åtgärder proportionerligt och med flexibilitet så att man maximerar smittskyddet samtidigt som man minimerar kostnaderna för samhällsekonomin. Det är verkligen inte en enkel uppgift, och jag avundas inte regeringen som tar de operativa besluten och försöker hitta den här balansen.

22.40 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Aloitin työurani 25 vuotta sitten tiskarin hommista, koska äidilläni oli silloin perheyrittys Ilmajoella ravintola-alalla. En kuuna päivänä olisi voinut kuvitella, että istun eduskunnassa salissa tekemässä rajoituksia, niin vahvoja rajoituksia kuin me olemme tehneet tämän viimeisen viikon aikana, elinkeinotoimintaan ja sillä ajatuksella, että olen odottanut tätä päätöstä useita päiviä.

Arvoisa puhemies! On pakko sanoa, että tätä päätöstä on tosiaan odotettu jo viime viikolla, erityisesti tuolla pohjoisessa. Monet hiihtokeskukset ja niiden lähellä olevat ravintolat olivat auki, ja se sai Oulun seudullakin suuret, suuret jonot aikaan liikenteessä, kun ihmiset eri puolilta Suomea, mutta kuitenkin etelästä päin, siirtyivät tuonne Lappiin. Me kaikki tiedämme, mitä se tarkoittaa, kun on vastassa näinkin viheliäs virus kuin korona, näkymätön virus, jota vastaan on taisteltava kaikin keinoin.

On hyvä, että tämä esitys nyt on täällä. Mutta huolta se aiheuttaa edelleen. Tässä oli edustaja Marttisella hyvä puheenvuoro näihin keskeyttämismaksuun liittyen, ja samaa kysyn vielä — olisi tärkeää, että me näkisimme ne perusteet: minkä takia tätä keskeyttämistä ravitsemus- ja palvelualan toiminnassa, hotelli- ja ravintola-alalla, ei laitettu sulkuun sen tartuntalain puolelta.

No sitten on mietittävä, miten tästä eteenpäin. Yhden kysymyksen jo sain: koskeeko tämä huoltamoita samalla tavalla, elikkä jos on vaikka yksityinen liikenneasema ja kun ei aikaisemmin ole ollut varsinaista ulosmyyntiä tai ravintolatoimintaa ulosmyynnin osalta, niin onko niin, että sieltäkin siis sitten voi tulevaisuudessa myydä ruoka-annoksia ja muuta vastaavaa ulos? Ymmärsin, että tämä ei rajoita siis ravintoloiden ulosmyyntiä ruoan eikä juoman osalta, kuten ministeri tuossa äsken toki toi esiin.

No sitten nämä palvelu-, matkailu-, ravintola- ja tapahtuma-alan yritykset ovat ottaneet yhteyttä. Minä uskon, että yrittäjät kyllä ymmärtävät nämä meidän kovat toimet, joilla koronavirusta vastaan taistellaan, mutta yrittäjät eivät kuitenkaan ymmärrä sitä, minkä vuoksi heidät ja heidän työntekijänsä laitetaan maksamaan suurin osa näistä torjuntatoimista. Me ymmärrämme, että hallitus tekee niitä toimia, mutta se ei tässä tilanteessa lohduta, kun se tilanne näyttää siltä, varsinkin näillä aloilla, että se lisävelan otto ei ole vaihtoehto, koska ei ole sitä näkymää, että sen velan voisi maksaa takaisin, olkoon se velkoja sitten pankki, valtio tai vaikka naapuriyrittäjä.

Ja sitten näihin verolinjauksiin. Nyt oli hienoa, että verottaja toimi, eli tänään tuli tietoa, että lounassetelillä voi maksaa lounaan ohessa myös näitä kuljetuskustannuksia. Mutta se koskettaa nyt sitten vain ravintoloiden omia ruokatoimituksia. Viime vuosina ovat esimerkiksi Foodora ja Wolt tulleet ja ovat toimineet hyvin, ja ne eivät ota vastaan nyt tälläkään hetkellä lounasaseteleitä, koska ne maksut hoidetaan heidän omien järjestelmiensä kautta. Olisi tärkeää, että syntyisi elinkeinotoimintaa myöskin sille puolelle, että näihin kuljetuk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

siin tulisi uutta elinkeinotoimintaa, jotta ravintolat eivät ole pelkästään sen varassa, että odottavat, tuleeko asiakkaita ottamaan take away -annoksia vai ei.

Sitten mitä tulee näihin vuokranantajiin, niin on tietenkin selvää, että kaikkien on maksettava tätä laskua yhdessä jonkin verran ja täytyisi saada myöskin vakuutusyhtiöt, kiinteistösjoiottajat ja vuokranantajat tulemaan vastaan. Elikkä siinä mielessä on hyvä, että tämä päätös tässä nyt on.

Toivon vielä, että saataisiin eduskuntaan tai ainakin valiokuntakäsittelyyn ne perusteet, minkä takia sitä keskeytystä ei sieltä tartuntalain puolelta lähdetty valmistelemaan. — Kiitos.

22.45 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Haataiselle hallituksen esityksen esittelystä ja kiitos koko hallitukselle määrätietoisesta toiminnasta terveyden puolesta tässä haastavassa tilanteessa. Me elämme hyvin poikkeuksellista aikaa. Globaalisti pandemiaksi muodostunut koronavirus uhkaa myös suomalaisten terveyttä. Muiden maiden kokemusten perusteella voimme arvioida, että myös meidän on pikaisesti löydettävä vaikuttavat keinot virustartuntojen torjumiseksi. Meillä on oltava valmius tehdä ripeitä toimenpiteitä, ja hallitus on osoittanut, että tuota valmiutta löytyy.

Tutkimusten ja muiden maiden tautitilanteen kehittymisen perusteella me ymmärrämme, että sosiaalisten kontaktien rajaaminen on ainoa tapa estää virusten leviämistä ja nyt esitetyt rajoitustoimet ovat välttämättömiä ihmisten terveyden turvaamiseksi. Kiitos hallitukselle tämän esityksen ripeästä mutta perusteellisesta valmistelusta. Päätöstä ravintoloiden toiminnan rajoittamisesta ei ole helppo tehdä, eikä sitä olla tekemässä kevyin perustein. Yhteinen tilanneymmärrys ja sitoutuminen näihin toimiin on tärkeää. Me tiedämme myös, että näillä toimilla on vakavat vaikutukset yrityselämälle ja taloudelle. Meidän on nyt etsittävä tässä samalla kaikki mahdolliset keinot, joilla voidaan auttaa yrityksiä selviytymään tämän poikkeusajan yli. Täällä on lueteltu hyviä ehdotuksia edellisissä puheenvuoroissa, ja lisäkeinoja varmasti selvitetään. Meidän täytyy myös auttaa lomautettavia ja irtisanottavia ravintolatyöntekijöitä selviämään. Näitä henkilöitä tulee todennäköisesti olemaan paljon jo lähiviikkoina. Mitä paremmin me tässä onnistumme, sitä paremmin pääsemme palaamaan normaaliin elämänrytmiin tämän pandemian taltuttamisen jälkeen.

22.47 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Kiitoksia ministerille vastauksestanne.

Minusta on erittäin hyvä, että me käymme keskustelua nyt ravintoalan yrittäjistä ja heidän tilanteestaan. Tilanne on tällä hetkellä hyvin vakava: kassat ovat monella tyhjä, monen yrityksen liikevaihto on myös pudonnut rajusti. Ja kun täällä aikaisemmin edustaja Kiljunen nosti esiin myös toimialalla työskentelevää 50 000:ta työntekijää, niin ilman muuta kyse on totta kai yrittäjien tulevaisuudesta, heidän mahdollisuudestaan jatkaa sitä liiketoimintaa, mutta yhtä lailla siis siitä, että nämä ihmiset säilyttävät myös työpaikkansa, ja me olemme totta kai huolissamme myös siitä. Me haluamme yhtä lailla hoitaa tämän asian myös kuntoon.

Mutta, rouva ministeri, toistan kysymykseni, mihin en mielestäni saanut vastausta. Kun olen käynyt keskustelua toimialan yrittäjien kesken siitä, että keskeinen ongelma tässä hallituksen esityksessä on siis se, että tämä toiminnan rajoittaminen ei perustu tartuntatautilain mukaiseen määräykseen, vaan nyt kun säännös tuodaan majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annettuun lakiin, niin mikä on ollut hallituksen analyysi tämän ratkaisun taustalla, koska tällä on nyt vaikutusta myös tähän vakuutuspuoleen. Tämä askarruttaa nyt monta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

yrittäjää tällä hetkellä, koska he pohtivat tälläkin hetkellä sitä, mikä heidän yrityksensä tilanne on huomenna, tai saatikka ensi viikolla, joten tähän olisi hyvä saada myös sitten vastaus.

Ministeri mainitsi myös tämän hallituksen tekemän kriisipaketin: Finnveran teollisuus-sijoituksen, Business Finlandin ja ely-keskuksen avustukset. Minusta on kuitenkin totuudenmukaista todeta, että valtaosa näistä toimista on enemmän tai vähemmän lainapainotteisia instrumentteja. On tietysti tärkeä ja hyvä, että liikepankit voivat järjestellä yritysten lainoja, antaa pitempiä maksuaikoja ja muita, mutta monelle ravintola-alan yrittäjille se lisälainan otto ei ole enää käytännössä mahdollista, eivätkä monet ole siihen enää edes valmiita. Näin ollen siis itse asiassa valtaosa näistä toimista, mitä tässä ensimmäisessä kriisipaketissa on tehty, ovat sellaisia, että niistä ei käytännössä ole apua nyt näille toimialan yrittäjille ja heidän tilanteeseensa, ja tämä on se asia, mihin hallituksen täytyy tässä kohtaa nyt sitten myös herätä.

Myös tämä Business Finlandin avustus, joka on suoraa avustusta, kohdistuu pelkästään osakeyhtiömuotoisille toimijoille, jolloin sekin itse asiassa jättää koko sen isomman kentän sieltä ravintolapuolelta pois, pienemmät yrittäjät, toiminimimuotoiset yrittäjät, ja tämä on myös iso epäkohta, joka myös kaipaa korjausta.

Nyt kun moni yrittäjä on erittäin tiukalla, moni on jo lomauttanut työntekijänsä ja moni miettii tällä hetkellä, miten selviää huomiseen ja ensi viikkoon, niin on täysin välttämätöntä, että hallitus valmistele nyt sitten uuden kriisipaketin. Olen ymmärtänyt ministeri Lintilän puheesta, että tällaista valmistelua tehdään, ja tässä valmistelussa täytyy kiinnittää erityinen huomio nyt suomalaisiin pieniin ja keskisuuriin yrittäjiin, jotka ovat todellisissa vaikeuksissa tällä hetkellä.

Me tarvitsemme myös suoraa tukea yrityksille. Kuten aikaisemmin totesin, yksi vaihtoehto voisi olla se, että kolmen kuukauden ajalta kompensoidaan työnantajan maksamat sivukulut siltä osin kuin nämä työntekijät ovat vielä töissä. Veropuolen tukimuodot: esimerkiksi näissä verojen maksujärjestelyissä pitäisi pystyä lykkäämään veronmaksua eteenpäin korotta — siis, herra puhemies, korotta. Ei 4 prosentin korolla, mitä hallitus nyt esittää, vaan sielläkin täytyisi saada kyllä järkevämpi ratkaisu aikaiseksi.

Lisäksi minusta pitäisi selvittää, voisiko yritys tässä tilanteessa saada myös maksamia veroja hakemuksesta takaisin esimerkiksi arvonlisäverojen osalta tämän akuutin kassakriisin ratkaisemiseksi, jotta he pääsevät tästä syvimmästä tilanteesta sitten yli ja pystyvät jatkamaan taas liiketoimintaa ja myös turvaamaan ne kymmenien tuhansien suomalaisten työpaikat.

Herra puhemies! En tähän puheenvuoroni loppuksi malta olla myös vetoamatta vuokranantajiin tässä loppukohdassa. Meillä on hienoja esimerkkejä siitä, miten eri puolilla Suomea, muun muassa Suomen Turussa, keskeinen vuokranantaja on tullut yrittäjää vastaan, ja toivon, että myös vuokranantajat ymmärtävät sen, että tässä tilanteessa on myös heidän etunsa, että yrittäjät pääsevät tästä tilanteesta yli, ja toivon tässä myös sellaista yhteisvastuullisuutta ja ymmärtäväisyyttä.

22.52 Anna-Kaisa Ikonen kok: Arvoisa puhemies! Tartuntatilanteen kannalta ravintoloiden sulkeminen on oikea ratkaisu. Kiitos hallitukselle tästä lain nopeasta valmistelusta: sillä saadaan ehkäistyä näitä ihmiskontakteja, jotka muodostavat suurimman uhan koronaviruksen leviämislle, ja tämä pitää paikkansa, on kyse sitten yökerhosta tai buffettöydästä. Toivottavasti tämä linjaus selkiyttää myöskin ravintola-alan tilannetta. Ravintolayrityksis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

tä moni on jo nyt menettänyt muitten rajoitusten myötä asiakaskuntaansa niin laajasti, että he ovat joutuneet laittamaan lapun luukulle ja lomauttamaan työntekijät.

Tämän kiellon rinnalla tulisi kuitenkin ratkaista ravintolayrittäjien tukeminen näitten vaikeuksien yli, jotta terveet ravintolat eivät pääse kaatumaan ja ihmiset menetä työtään — eikä tämä koske ainoastaan ihan pientä joukkoa, vaan ravintola-ala on hyvinkin iso työllistäjä, me puhumme kymmenistä tuhansista työpaikoista, ja tässä mielessä tämä on hyvin olennainen kysymys, että rakennetaan se silta yli vaikean ajan.

Edustaja Arhinmäki toi täällä esiin sen, että tämän lain käsittelyssä mennään parlamentarismiin ja hyvän lainsäätämisen rajoja hipoen. On totta, että tämä asia tuotiin todellisella pika-aikataululla tänne saliin ja kaikilla edustajilla ei ole tänään edes mahdollisuutta tulla tänne käymään tätä lähetekeskustelua eikä meillä ole ollut aikaa kunnolla tutustua tähän esitykseen ja mahdollisuutta arvioida kaikkia sen ulottuvuuksia.

Itseäni erityisesti mietityttää tässä laissa yksi näkökulma, ja se on tämä laki, jonka nojalla tässä toimitaan. Siitä minä olen antanut itseni ymmärtää, että rajoitus ei onnistunut näitten muiden lakien nojalla, ja kysyisinkin ministeriltä: onko näin, ja mitä vaikutuksia hallitus on arvioinut olevan sillä, että päädyttiin juuri tämän lain käyttöön? Minä kysyn tätä siksi, että ravintolayrittäjät, jotka ovat olleet viime päivinä ainakin itseeni yhteydessä, ovat kuvanneet vakuutustensa korvaavan tartuntatautilain nojalla tehdyt toiminnan keskeytykset, mutta nyt meillä ei ole esimerkiksi tästä vakuutuspuolesta selkeää tietoa tässä salissa, vaikka käytännössä puhumme tartuntataudista. Tämä logiikka on tässä laissa toisenlainen ainakin vakuutuksenantajien näkökulmasta. Toki on todettava, että eri yrittäjillä on erilaiset vakuutukset, ja me emme voi tästäkään kentästä puhua yhtenä yhtenäisenä kokonaisuutena.

Mutta niin tai näin, viestini tässä on se, että yrittäjien selviäminen vaikean ajan yli pitää tavalla tai toisella varmistaa. Se voi tapahtua sitä kautta, että otetaan tätä vakuutuspuolta huomioon, tai se voi tapahtua tuen kautta, mutta olennaista on se, että tätä kulmaa ei unohdeta tässä ravintoloiden sulkemisen yhteydessä. Ja mitä edustaja Marttinen täällä toi esiin tästä vuokranantajien vastuusta, niin pidän tätä erittäin tärkeänä ja hyvänä näkökulmana, että myöskin jokaisen vuokranantajan etu, jos vain suinkin mahdollista, on pitää hyvä vuokralainen tulevaisuutta ajatellen siinä. Varmaan on puolin ja toisin intresseissä nyt tulla vähän vastaan.

Arvoisa puhemies! Vaikka tämä prosessi on jouduttu viemään läpi kiireellä eikä se kai-kin osin täytä hyvää lainsäädäntötapaa tämän kiireen vuoksi, niin tässä tilanteessa, missä olemme koronaviruksen keskellä, pidän hyvänä sitä, että hallitus on vienyt näitä koronaviruksen leviämistä ehkäiseviä toimia nopeasti eteenpäin. — Kiitoksia.

22.55 Ville Kaunisto kok: Puhemies! Tämä on tärkeä päätös. Ravintoloiden, baarien ja kahviloiden sulkeminen on hyvinkin oikea päätös, siitä ei varmasti olla kovinkaan eri mieltä. Mutta näistä pienistä asioista tässä yhteydessä ollaan eri mieltä, ja on minusta vähän ikävää, kun olen tätä keskustelua seurannut työhuoneestani, että täällä aletaan vetoamaan siihen, että ei saisi olla eri mieltä kansallisen yhtenäisyyden vuoksi. Edelleen uskon siihen, että meidän pitää pystyä keskustelemaan asioista, ja uskon, että keskustelu jopa parantaa sitä lopputulosta.

Tässä oikeastaan edustajat Talvitie, Vestman, Marttinen ja Ikonen ovat kysyneet sitä kysymystä, mitä haluaisin arvoisalta ministeriltä kysyä: eli miksi juuri ei tartuntatautilain kautta edetty tässä yhteydessä?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Toinen tärkeä asia, jonka haluan nostaa, on nyt tämä hämmennys, joka tietyllä tavalla tuli: että hallitus on valmis sulkemaan tämän koko toimialan, mutta minkäänkokoisia paketteja heidän tukemisekseen ei vielä ole valmiina. Ymmärrän kiireen, mutta, sanotaan näin, että kun koko ala on roikkunut hieman ikävässä tilanteessa tässä jo jonkin aikaa ihmisten, asiakkaiden puutteen vuoksi, niin olisi jollain tavalla kohtuullista, että ainakin suhteellisen nopealla aikataululla ratkaisuja heidän huoliinsa pystyttäisiin taloudellisesti antamaan, ja heitä ei voi missään nimessä jättää asiassa yksin. Kuten edustaja Marttinen sanoikin, lainan antaminen on harvoin tässä tilanteessa ratkaisu. Ne yrittäjät, joiden kanssa minä olen puhunut, eivät ole edes halukkaita ottamaan lainaa. Heille tämä toiminta ei ole niin kannattavaa, että joku päivä sitten näitä lainoja voitaisiin edes maksaa takaisinpäin. Eli se yhtälö ei oikein toimi.

Mutta tässä ovat edellä edustajat pitäneet hyviä puheenvuoroja, joten en vaivaa tämän pidempään. — Kiitos.

22.58 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa puhemies! Kyllä keskustelua pitää käydä ja eri mielitäkin saa olla, ja tällaisessa asiassa on nimenomaan hyvä, että käydään keskustelua, punnitaan tarkkaan, koska niin kuin sanottua, nämä esitykset tulevat nopeasti, mikä on välttämättömyys, mutta se vaatii myös meiltä edustajilta aikamoista tarkkuutta ja hallitukselta tarkkuutta, koska siellä saattaa olla myös sellaisia asioita, mitkä ovat valmistelussa jääneet huomaamatta. Viimeistään tämän talon käsittelyssä, valiokuntakäsittelyssä, ne pitää sitten huomata.

On ehkä myös kohtuutonta vaatia kaikkia ratkaisuja heti. Tämä tilanne vaihtuu niin nopeasti, ja pitää varautua. Nyt tehdään tämä ratkaisu, sitten osaltaan jo valmistellaan tietysti muita ratkaisuja, mutta ne eivät kaikki vain mahdu samaan iltaan, samaan päivään, ei välttämättä edes samalle viikolle, joten meidän edustajien pitää varautua siihen, että täällä tullaan lähiviikkoina istumaan ja paljon.

Talouselämää lueskelin, ja täytyy vielä edustaja Marttiselle sanoa, että kyllä tämä vakuutusasia on hyvin kimurantti. Sielläkin kyllä moneen kertaan todettiin se, että ei tätä keskeytysvakuutusta ole koskaan tarkoitettu tällaiseen laajamittaiseen epidemiaan, ja en tiedä, miten se suhtautuisi sitten edes tuon tartuntalain kanssa. Eli siellä haastattelussa on todettu, että käytännössä se vaatisi monesti, että siinä yhdessä toimipaikassa tai ravintolassa olisi jokin tartunta tai korona havaittu, jolloin se vakuutus korvaisi sitä. Eli kyllä tässä on vaikea tilanne, ja välttämättä tämä talo ei pysty sitä osaltaan heti ratkaisemaan.

Haluaisin loppuun ministeriltä kysyä — ei liity suoraan ravintoloihin — kun julkisuudessa on paljon puhuttu näistä kuntosaleista, että ovatko ne nousseet missään keskusteluun.

22.59 Työministeri Tuula Haatainen: Arvoisa puhemies! Täällä kysyttiin tuossa alku-puolella keskustelua, milloin tämä laki tulee voimaan. Toivomus on, että niin pian kuin mahdollista, mutta eduskunta noudattaa tietenkin parlamentarismin sääntöjä. Hallitus on tuonut tämän esityksen, ja eduskunta on itse katsonut, että haluaa ottaa tämän tällä aikataululla käsittelyyn, mistä tietenkin hallitus kiittää, että tällaista joustavuutta nyt on löytynyt näissä asioissa.

Edustaja Arhinmäelle tästä huolesta, palkansaajista, niin me kannamme kyllä huolta palkansaajista. Tässä suhteessa on muutoksia tulossa, eli omavastuupäivät poistetaan ja työ-säoaloehdot helpotetaan. Tämä on STM:n hyvässä valmistelussa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Tämä esitys on nyt kaiken kaikkiaan eduskunnan käsissä, ja minä toivon, että se käydään nyt sitten myös huolella läpi, niin kuin varmasti tehdäänkin. Tätä halutaan mahdollisimman pian käyttöön sen vuoksi, että haluamme, että me saamme nyt tämän ravintolatoiminnan aisoihin, jotta saadaan epidemia aisoihin. Sinänsä tämä ala on jo toiminut vastuullisesti monessa suhteessa, niin kuin edustajatkin ovat täällä todenneet, ja siitä tälle alalle myös kiitos. Ravintolat ovat tehneet jo omaehtoisesti toimia, ja ne ovat olleet aivan oikeita, mutta kokonaisuus ei vielä ole riittävä.

Liittyen tarkkoihin arvioihin siitä, miten tämä tulee vaikuttamaan, on selvää, että tämä tulee vaikuttamaan ravintola-alan yrityksiin eikä vaikutus ole myönteinen, mutta hallitus pyrkii kaikin keinoin välttämään sen, että turhia konkursseja nähtäisiin. Siitä syystä valmistelu on elinkeinoministeriön toimesta käynnistynyt niiden toimenpiteiden löytämiseksi, joilla voidaan sitten varmasti erityisesti tukea. Kannan myös itse huolta ja jaan tämän huolen kanssanne erityisesti näistä pienistä ja keskisuurista yrityksistä, ja tämä on, kuten sanoin, elinkeinoministerin työn alla.

Edustaja Marttinen ja monet muutkin kysyivät sitä, miksi tätä ei ole tehty sosiaali- ja terveysministeriön lakien pohjalta — on mainittu tartuntatautilaki. Tätä tietenkin voidaan itse STM:n taholta kommentoida, mutta sieltä ei näyttänyt löytyvän työkalua tähän rajaamiseen. Siitä syystä päädyttiin tähän, että tehdään tämä laki nyt sitten meiltä työ- ja elinkeinoministeriön puolelta eli minun esittelystäni, jotta saadaan tämä asia nopeasti liikkeelle. Siitä syystä tähän päädyttiin.

Sitten näistä vakuutusehdoista, niin ne ovat yksityisten yritysten välisiä sopimuksia, ja niiden läpikäyminen ei kyllä hallituksen esityksessä olisi mahdollista. Tämä nyt vain on se totuus.

Kiitän tästä keskustelusta. Minusta on hyvä, että monelta puolelta tätä käydään läpi. Tozellakin nyt tämä on sitten eduskunnan käsissä, ja toivon tälle eteenpäinmenoa. — Kiitos.

23.03 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa puhemies! Kuten puheenvuorossani mainitsin, tämä omavastuupäivien poisto lomautettujen tai irtisanottujen osalta, samoin kuin tämä työssäoloehdon lyhentäminen ovat erinomaisia ja äärimmäisen tärkeitä päätöksiä, ja siinä työmarkkinajärjestöt näyttivät voimansa myös, että pystyivät sopimaan, ja niitä tietysti täydestä sydäimestäni tuen. Mutta se, mitä halusin puheenvuorossani painottaa, on se, että kun erityisesti tämä päätös tulee vaikuttamaan palvelualojen työttömyyteen — se tulee tarkoittamaan sitä, että kymmeniätuhansia ihmisiä jää työttömäksi — ja kun ajatellaan palvelualojen työttömyyskassaa, joka kai on käsitelty keskimäärin 2 000 hakemusta kuukaudessa, ja nyt kuukaudessa tulee ei 20 000 hakemusta vaan vielä enemmän hakemuksia, niin kysymys on siitä, että ihmisillä ei ole mahdollisuutta odottaa, kun inhimillisesti ymmärrettään, että ei ole osaavia käsittelijöitä eikä aika vain riitä käymään sitä koko prosessia läpi ja odottamaan kuukausien päähän, että tulee päätös siitä ansiopäivärahasta, vaan nyt pitää löytää ne keinot, joilla maksatus voi alkaa heti ja sitten tarkemmin jälkikäteen. Sama Kansaneläkelaitoksen osalta: niiden kohdalla, jotka eivät ole kassojen jäseniä ja jotka tulevat saamaan peruspäivärahaa, samalla tavalla myös siellä on pitkät ajat ja ihmiset tarvitsevat toimeentuloa heti — joten ihan yhtä lailla siellä tarvitaan. Tämä oli se, mitä tarkoitin tällä työntekijöiden huomioimisella siinä tilanteessa, kun nyt valitettavasti kymmenettuhannet tulevat irtisanotuiksi tai lomautetuiksi, eivät he voi jäädä ilman toimeentuloa kuukausien ajaksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

23.05 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää ministeri Haataista siitä, että istutte täällä meidän kanssamme iltamyöhään ja vastaatte kysymyksiin. Mutta täytyy myös muistaa, minkä takia istutaan täällä tänä iltana yömyöhään, nimittäin viikonloppuna tosiaan pippalot olivat päällä ja ihmiset kulkivat jopa Kainuuseen ja Lappiin asti ja käyttivät ravintolapalveluita hyödyksi.

Haluankin, puhemies, tässä vielä tuoda sen esille, että kun nyt ollaan pistämässä ravitsemusliikkeitä kiinni, niin eikö olisi jo jossain vaiheessa myös syytä pohtia ostoskeskusten kiinni laittamista. Ja kun tässä edustaja Vestman toi aikaisemmin esille sen, että Suomen koronatartunnoista, 800 tartunnasta, 60 prosenttia on Uudellamaalla, niin kyllä pitäisi myös miettiä tätä Uudenmaan sulkemistakin. Nimittäin itsekin olin täällä koko viikonloppun kainuulaisena kansanedustajana. Pidän huolen omalta osaltani sen suhteen, että en lähde Kainuuseen ja vie vahingossakaan mitään tartuntoja, ja olen hyvin iloinen siitä, että Kainuussa ei vielä tänäkään päivänä ole todettu tartuntatapauksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Vielä ministeri Haatainen tähän työttömyys-turvaan liittyen.

23.06 Työministeri Tuula Haatainen: Edustaja Arhinmäelle halusin vielä vastata. Samaa huolta jaan, ja nämä työttömyyskassat kuuluvat STM:n alaisuuteen, mutta tietenkin TEMin kanssa koko ajan työministerinä käyn keskustelua, koska me teemme yhteistyötä. Siellä se prosessi kulkee monella tapaa yhdessä, mutta kassojen toiminnasta vastaa sosiaali- ja terveysministeriö. Mutta siellä on nyt luotu lainsäädäntö, jossa on mahdollista maksaa ennakkomaksua. Hallitus on käynyt keskustelua, että nyt pitää monin tavoin edistää sitä, että pystytään varmistamaan se, että ihmisten tileille tulee rahaa, ja nyt sitten toinen asia on, miten Kelan järjestelmät saadaan toimimaan. Tätä kaikkea nyt haetaan. Mutta näitä välineitä, jotka ovat olemassa, tullaan käyttämään, ja pitää huolehtia siitä, että nämä systeemit myös toimivat ja palvelevat sitä tarkoitustaan.

Tämä kassa nimenomaan, PAMin alan kassa, on jo nykyisellään rasitettu, mutta niin tässä monet muutkin kassat tulevat olemaan, ja sinne ollaan suuntamassa lisää resursseja, jotka tähän käsittelyyn saadaan lisäresursseja. Se on selvää.

Mutta tämän huolen jaamme, ja tulemme etsimään keinoja, että tämä toimii. Kaikki ei välttämättä mene juuri niin kuin on tähän saakka mennyt, siihen pitää varautua, mutta kaikkia keinoja käytetään.

23.08 Matias Marttinen kok: Herra puhemies! Täällä edustaja Kettunen käytti erinomaisen puheenvuoron, ja oikeastaan vain näin opposition puolesta — täällä kun meitä vielä muutama edustaja on paikalla — haluamme kiittää ministeri Haataista ensinnäkin siitä, että olette olleet täällä läsnä. Sehän ei ole myöskään aina aivan mennyt näin, että ministeri näin sinnikkäästi on paikalla omaa esitystään perustelemassa, vastaamassa kansanedustajien kysymyksiin. Tämä on erittäin iso, tärkeä asia meidän parlamentarismissa, että valtioneuvoston jäsenet tällä tapaa kunnioittavat myös tämän talon työtä.

Vaikka täällä mielipiteitä on monenlaisia, niin uskon kuitenkin, että tavoite on meillä yhteinen, ja olemme ilman muuta valmiita jatkamaan keskustelua siitä, mitä eri näkemyksiä meillä olisi siihen, miten yrittäjiä voidaan tässä kohtaa tukea, ja uskon, että sieltä myös paljon yhteistä pintaa löytyy.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 31/2020 vp

Herra puhemies! Tässä vain meidän kiitoksemme ministerille siitä, että hän on esimerkillisesti ja hienolla tavalla asiaa täällä eduskunnassa tänään esitellyt ja vastannut meidän kysymyksiimme.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.